

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НАМАНГАН
МУҲАНДИСЛИК-ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

Қурилиш факультети

«Муҳандислик коммуникациялари қурилиши ва
монтажи» кафедраси

36-КТМКҚ-10 гурӯҳ талабаси
ЮСУПОВ АВАЗБЕК АЛИЖОНОВИЧНИНГ

БИТИРУВ МАЛАКАВИЙ ИШИ

Мавзу: Тўрақўргон шаҳар марказини газ таъминоти
тизимларини такомиллаштириш ва ички бино газ таъминоти
мавзусини ўқитишида интерактив методлардан фойдаланиш

Наманган-2014 йил

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TALIM VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-PEDAGOGIKA INSTITUTI

Qurilish fakulteti

"Ekspert"
Ilmix ishlar bo'yicha prorektor
dots.S. Umarxonov
"18" 06 2014 y.

Fakul'tet dekani
dots. A. To'xtaboev
06 2014 y.

«Muhandislik kommunikatsiyalari qurilishi va montaji»
kafedrasи

36-KTMKQ-10 guruh talabasi Yusupov Avazbek Alijonovich
To'raqo'rg'on shahar markazini gaz taminoti tizimlarini takomillashtirish va ichki
bino gaz taminoti mavzusini o'qitishda interaktiv metodlardan foydalanish
mavzusi uchun

TUSHUNTIRUV YOZUVI

36-KTMKQ-10 guruh talabasi:

imzo

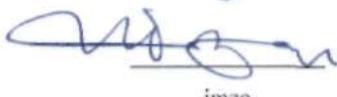
A. Yusupov

Rahbari:

imzo

P. Qultoev

Kafedra mudiri:

imzo

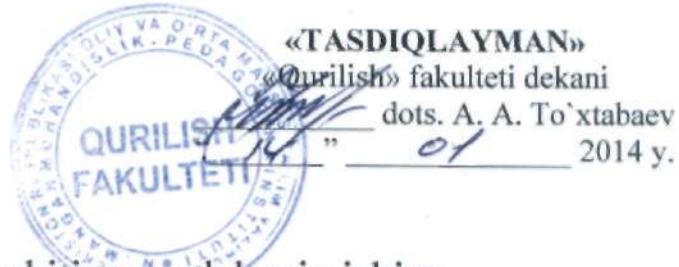
O. Imomnazarov

Maslahatchilar:

imzo

imzo

NAMANGAN MUHANDISLIK-PEDAGOGIKA INSTITUTI

Bakalavrlar uchun bitiruv malakaviy ishiga

TOPSHIRIQ

Qurilish fakulteti 5140900-Kasb talimi (Muhandislik kommunikatsiyalari qurilishi) yo'nalishi bo'yicha "Muxandislik kommunikatsiyalari qurilishi va montaji" kafedrasining bitiruvchisi 36-KTMKQ-10 guruh talabasi *YUsupov Avazbek Alijonovich* bitiruv malakaviy ishi mavzusi: *To'raroq'g'on shahar markazini gaz taminoti tizimlarini takomillashtirish va ichki bino gaz taminoti mavzusini o'qitishda interaktiv metodlardan foydalanish*

Ish raxbari:

P. Qultoev

Institut rektorining bitiruv malakaviy ish mavzulari va rahbarlarni biriktirish haqidagi buyrug'i № 870-T «28 » dekabr 2013 yil

1. Bitiruv malakaviy ishini bajarish uchun boshlang'ich malumotlar

*Наманган шаҳарини Мўрзакурдан тузсан морнағаси
баси ренсанси, тузсан морнағаси иччишни маън
муромандири, $t_{muc} = -14^{\circ}\text{C}$, $t_{uw} = -6^{\circ}\text{C}$, $t_{yp.uc} =$
 $= 1,5^{\circ}\text{C}$, $Nuc = 128$ кун*

2. Xisob- tushuntiruv yozuvlarining tuzilishi:

1. Titul varag'i; 2. Mundarija; 4. Kirish; 4. Asosiy qism; 5. Metodika qismi;
6. Atrof-muhit muhofazasi; 7. Hayot faoliyati xavfsizligi; 8. Iqtisodiyot qismi; 9.
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati; 10. Ilova;

3. Chizma ishlari tarkibi. (A2 formatda 4 tadan 6 tagacha)

*Мўрзакурдан шаҳар морнағаси ғоз тавсиясона
тизимлари тасвирланадиган баси ренсанси,
Гарст босилиши ғоз тарнишлариниң издаваник
хисоб чизмаси. Ўрна босилиши ғоз тарнишлариниң
издаваник хисоб чизмаси. Мўрзакурдан бўйича на
профили. Ғоз тарнишлариниң сурʼали ибораси-
га масгр мурдаси.*

МУНДАРИЖА

1. Кириш.....	<u>1-9</u>
2. Технология (асосий) қисми.....	<u>10-60</u>
3. Методика қисми.....	<u>61-70</u>
4. Атроф-мухит мухофазаси.....	<u>71-77</u>
5. Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги.....	<u>78-87</u>
6. Иқтисодий қисми.....	<u>88-95</u>
7. Фойдаланилган адабиётлар рўйхати.....	<u>96-98</u>
8. Иловалар.....	<u>99-108</u>

КИРИШ

Жирии

2014 иштәң җаңыры ўзин сурғатлары башан риволюционни, барга шавынуд инженерлорни саорарбадр этти. ўзини одлаган ишөөтлөр стратегиясина изил давоми эмтийеш иштәң бүләдү. Үзбекистон Республикасы Президенти Насим Каримовтун ишмакаматишкни 2013 иштәң иштимои-ищисәүдүү риволюционни жүргүлди ба 2014 иштәң ишмакаматишкни иштимои дастурханы эн мүчүнүн үстүвөр ишнамашыларын базалданган Вазирлар Мажкамасинин ишмакаматишкни шаңрузасында иштимои сөзлөк риволюционни, иш тоо-ларын шакелдэгүлди ба ажоли башлый, үй-исемдөрүн күрүн ба ажоли пунктлорин ободонлаштырып таңшиш - тарбия исаралындары ба социалки салгасы тишиншик янар ишлөг этти. ба таңмакаматирин дөшмө эмтийөрүнүн мөр-казида бүлүб келген ба бүн-дан кейин үзүн шундай бүлүб үзләдү.

Жорий иштәң давлат

бюджетесін жағаласаттарының үзүйін
60 франгы иштегінен соңаки
риволюционнорыншылға ішкестериледі.

Мемлекеттегің парламенттері
тәсілдерден таңдаудан дастыру-
ра шубердік, 2014 шаңда салқам
1 шілдесін шілдесінде таңкес
және күзде тұтынушында.

Жерей 1990 шаңда мемлекеттегі
соғын үзүйін 500 шынгі нафар
ең шит - үзінде 2-3 мадан
шұттахассасынан ба шілдесін
мемлекеттегіңін жағалан, олдан білес-
кеңіндең атасынан түрлі
соғаларында, жиһматтар өз башта-
рудың исабетасында үзінештің таңер
бұйын қасб-жұнар мемлекеттегі
білірек үзінештің кириб келеді.

Дұрыс үзінештің навцирон авис-
сендештің фасын мемлекеттегі
жадында тұңдаудың исабеттің
бұйшынан өткесін, шағар, тұман
жәнілештің, көркөнде ба мемлекет-
тегін раждарлаудың үзінештің
соғын үзінештің базидорларын
баптарынан бұйшынан масауышт
жазырыншынан жолсаты
көркөн.

Вазирлар Мажлисаси бу до-
радан ишарни зарур дарсанда-
га шубортулаштырыши тағлинилди.

Бұлғаның күнде ажырған жар
тасқондаса шинада ға үзілсі
үі - шаймер белгін тағлинилди,
үі - шаі массивдері атмосферағы
инфракатулышшыларни обод үзінші
юзасидан оның барыстаёттан үз-
кан ишар одандағынан пай-
фреметі ға дүйнөхарашын, үлкенші
жайт сиратында ғанаі үзінші
тағасир күрсектеётганды қауда
Ортақта
рураты сілжүз, дең үйланады.

Ту үрнеда гап, биринчи на-
батда, үшшіншіндең ажырған жа-
нуда барында. 2014 шаңда 388
та массивде үзінші шаңдары
1 милион 500 мың квадрат ме-
тре бұлған 11 шиндең нағына-
бенің үі - шаі барында әтеш-
пүзде тұтынушында.

Шу мүнисабат белгін Қара-
қалпақстан Республикасы Вазирлар
Кенесі, ғимараттар ғылыми институ-
тари, Давлат архитектуралық
қырсылыш үзіншілесі, Молия

вазириши, „Күнисөз үзүрлиши
банк“ ва „Күнисөз үзүрлиши ил-
бест“ компаниясы шу ішінде
февраль айыдан көзіңдерменесден
жорға ішінде дастуры білінген
мемлекеттіктердің башлаши, март
айыда зең үй-көйләрки үзүрли
шілдесін башлаши тағамдардан
білінген жаңа - табандарки кү-
ршиларды дарнор.

Вазириар Маждаудасы Қоралда-
пыштан Республикасы Вазириар
Кенесін, қызыметтер өсірілгенде тұмандар
жөннелерін жиындарынан бир
масалада алоғыза қаратақ бітті
можынан: Қызындардың алоғын-
си нағұратат үзінде үй-көйләр-
да, айын өзінде барын зарур
мұхандисстер өсірілгенде транспорт ном-
муникацияларын, имтинаштың өсірілгенде
бозор инфраструктурының облыстыра-
рунан - мибдіёт, спорт, банк,
менинг хизметтердің нұсқасын, сав-
до өсірілгенде маданияттың шағасаларынан
жоғары білінген обод посейнелор-
го яшам нөзін.

Лікнеде үзіндік айтқанда,
житілдай барын жиындар

бүгдай посөйнолардагы үй-мөйнөрхиткүү сифат дарапасы өв эргашкан мөсийин үзүүлүшүнүүр шакардагы шаралттардан асуу калы бүрдүлүшүнүүр көрөк.

2014 йылда тазими - тарбия согасыда 380 то үчүнчүтказынан мактабын жана 161 то насть үзүүлүр коллежи өв академик миңгизүү реконструкция үзүүли өв көпкөй тазмирлама үчүн 410 мактабдук сүйдөн зиёд маблағ түйнектириши мүйинчилгендөдү.

Касб - үзүүлүр ишмелордуккин јүзүб - шылаб шаардии үстүнөнөлөрүнүү үйлескөн технологиялар ассоцияда шылаб шаардиган жана көбүнчүү үсүүнөлөр өв јүзүб төмөнкөнүү бишкүн тазминлашын аюндууда этибор үзүүлүр зарур.

Үзүүлүр 2-ийн давочкада ошои јүзүб шүрассасалардуккиннүү мөддүү - төмөнкүн бағасынүү үстүнөнөлөрдүүн бүйүк оюн шылор амалда ошырылади. Күсүсөн, Қарынчы, Түркеш Үзүүлүр өв Өзүүлөрдүү үчүнвөрсүттөлөрдүү, Қашкекиң давлат төмөнкүн үчүнвөрсүттөлөрдүү, Навоиј давлат

нокшисек институтни ва башуда олий јүзүб юртлашынын яны јүзүб биологиянын үзүүлийн ба шавьшид корпуслашынын реконструкцияндын, унтарки замонавийн јүзүв-лабораториян асбоб психологиянын ишчөөнүүдөн ишлары амалда ошырылды.

2014 шулда 34 то олий јүзүб мүассасасада үзүүлиши, реконструкциян ба психологиянын ишларын амалда ошырылды. Учун 173 мешендерд сүйи шаб-лагат аспрагашын нүзүдө түүчиндөн. Жүйелден, Англиянын, Түарин давлат университетларидес, Узбекистан давлат таңдан түшләри университеттери ба башуда олий јүзүб юртлашында шайланып, 51 мешендерд сүйи шаблагат жибидан маклакатында 17 то олий јүзүб юртлашында калыпташ таңшырылган ишларын амалда ошырылды белгилөнгөн.

Соңчукки судын тизгүчилек яна да исхөх этини ба

тибдиёт шұассасалариниң мөддие-
тектен базасын шустақпакшамдаи
масалалари 2014 ішінде жаңа дон-
ши әзтиборларға жарнақида бү-
ниб үолади.

Жарнің ішінде созылған сал-
лаш шұассасалариниң мөддие-
тектен базасын шустақпакшам
үчүн апаратынадан шаблашор
407 мисшарға сүйіден зиёдін таң-
кин әтады ёки үсернін жаңа-
ның қаршы 30 франга ортады.

Бұдан ташағы, тибдиёт
шұассасалариниң тиқтозласы үчүн
жайдағо мөнде шеститұтынса-
наны 28 мисшардан дәндардан ортын
ишимдік кредиторлариниң исалб
этапы нұрда тұтыншында.

Шұның алоғыда қайін әтап
көрдікін, біз 2014 ішінде Муста-
зінек Дағыншар қандуустасы мөн-
ланатында үшшам бүшшеген.
Жайдағо стандарттар өзіншін
жүргірі, яны түрртінші даралы-
шы қисабланадын күп таршылы
можең болшар әмбапонасны
Корея Республикасы құнушатынан
103 мисшардан дәндер шұудори-

дами маблаги чисобидан барто
этими башкорттар. Айтниң неганни,
чынбы шифролоно 250 то даво-
лама ўрниш ба бир көп-күн-
дүзде 200 нафар боломи табре
жина оладиган поликлиникала 720
бизади.

Башкорт спортының риволюцион-
истичиши шомхарасы маблагда-
ри чисобидан 2014 йылда 115 то
башкорт спорты обьектини үзүүш
ба реконструкция үзүүш, уборки,
асосан, шамланакатиш - коркокала-
рида шилд үзүүрүлгөн за-
можавши спорт аммонын
бен он тазалыкка үчүн 107 ми-
ниядз сүй маблаг амрагаш
реконструишнээ.

Биздиндиктүү орталыктарда үзүү-
гандай асосий шағадигаш - баш-
корттар психотерапияш, шүтис-
дейтишши экилеш ба модерни-
зацияш үзүүш ишаралыгарысы
давом эттишши ба түүрүлени-
тиши, түйүншиз дарапасы ба
сифатини изгөштөөшүрүп борчи-
ки тазалыкка, төмөнкөр иштөө
төмөн бүлөб, исалын таанисалышти.

жо шүнөсөб ўртас элшашыдан иборатдир.

Дегене - 2014 иелүүтүү жартиядаа "Согомон бона иини" деб энэ он күйүнчүүни иштөөтүүшүүлүп, кал-күйүнчүү төмөнчидан үзүүлдүү нүтэ-рүүнүү иштөөтүү ба шашуучук биелүү күтиб олиголчук, нөхүү үйлчилб - үзүүвчтөөнөтөнчүү барса-мүү гүвөнчүү.

Жоршии иелүүтүү үзүүлдүү иштөө бергүйнчүү, авваламборт, боналачи-мизини согушук үзүүлдүү, увар-хүнүү көлөсөсүү үзүүлдүү күрсөттө-мөйтгүүн үзүүлборт ба замкүүрүүлүккүү и энэ бирг амалын ифродасидир.

Биздин өзүндөрүнүү, көркөн бүсөө, ошиси бүркүнчүү - фарзандларынынчын үзүүлүк иштөөнүү, үзүүлүк мознавчий иштөөтүнүү үзүүлүк ривистөөлөн, замына-бүсүү биелүү ба тапсрибасарын пүнктүү шашолот. Заманашчылдуу үзүүлүк көлөсөсүү үзүүлүк маскулуттии үзүү зин-маска ошиси тоодур бүлүүн барнашын иштөөнүү үзүүлбөрдүү бүлүүб өөчүү-етишүү үзүүлүк үзүүлүччүүдүн көлөн барга-барга ишарчы амалы ошырччыдан иборатдир.

**ТЕХНОЛОГИЯ
(асосий)
КИСМИ**

1. Кисебиі - түшүнүлүргөң ёзувига
газ бишк тазликтанадыган
обектиниң күрсөткішіари көсті-
рилады (шорнатылар ұабатылар, иш-
мешіл мазмұннатор). Лайиза ба-
зырасыда газ тазликтанады
менбас, газ тазликтанады менбас-
дан шағайттан ёки улар нүз-
тасидан газшын босшы ба
уким башта күрсөткішіари
күрсөткішілады.

Наменгап биесети білдірдүйнен
шактывит газ тазликтанады
зиншил мәншеголасы; үзүн дастылаб-
лы күрсөткішіар ба асосий
мазмұннаторын ҚМД 2.01.01-94 даң
ұабуды қыладаң:

тм иш-тасиы ұабоншын эн сөвүк
бен күннек үртага жағорат
(иситиш системасы үчисеби үзүн
„Б“ параметри бүйінса) $t_{\text{тм иш}} = -14^{\circ}\text{C}$
тм шаш-тасиы ұабоншын эн сөвүк
бен үртага жағораты (исусы
ұабо алмашынын үчисеби үзүн
„А“ параметри бүйінса), $t_{\text{тм шаш}} = -6^{\circ}\text{C}$
түр иш-тасиы ұабоншын иситиш
давындарын үртага жағораты
 $t_{\text{түр иш}} = 1,5^{\circ}\text{C}$

түр - хона иши жабосишим жисебиі үзарораты, $t_{\text{тур}} = 18^{\circ}\text{C}$

Пис - иситим давришим давашылдык. $\Pi_{\text{ис}} = 128 \text{ кун}$

Битиңуб молакавиі иши жаңушасишим батарийда турар-тасі физикалык жиғисига ба ишергеттеркінші маіданиша болмын бүлек шақардан азды соғының үзіндегі ифода орталық топшыдан башланад.

2. Битиңуб молакавиі иши турар-тасі физикалык жиғисига ба ишергеттеркінші маіданиша болмын бүлек шақардан азды соғының үзіндегі ифода орталық топшыдан башланад.

$$N = A/r, \text{ киши} = 4800/12 = 400$$

Бұз ерде A - турар-тасі беттеркінші үшілеші маідани, м^2 ;

$$A = S \cdot a, \text{ м}^2 = 1.0 \cdot 4800 = 4800$$

S - күйалорникіш (маистраң нұғалордан ташудары), транспорт үзіншіліктерінде үзіншілік, a - мақсадын (район) жиғисі, мавзесін (шындарасын) жиғисі гектар (га) да ифодаланып маідани; a - турар-тасі

жондиккис
2. 04. 08-96; залежи ($m^2/га$) №№
(1 ёки 2 исагваидан)

f - бир күннээс мүржилсанын
умумий түүхар - ясий шайдажин
мөнгөрийн (корнис). $z \approx 12 m^2/км^2$.

Хисээлжсанын натижоларни з-исаг-
вайдын курилжинэ.

Ихрик ба ишүүрээш шахарлор-
да үзүүлийншигийн биржига нав-
батыга мавзелжлийн ажлы
сами $12000 \div 20000$ км², нэмээн
ба үргэлж шахарлордо $6000 / 12000$
мүржилсанады.

Түүхар - ясий натижоларийн
ишрик ба ишүүрээш шахарлор-
доога ажлы сами $40000 / 80000$
км², нэмээн ба үргэлж нэм-
ээн шахарлордо $25000 / 40000$ км²
(2) мүржилсанады.

1-жадбас

Миңтақа- шар (зоналар)	Малзей (микрорайон) жүзгілік шұруші шайдаланғанда бірнеше түрлі түрлі айналып жабалыған тауозо зерттеу түрлерінің фондикалық жиынтықтары, м ² /га								
	2	3	4	5	6	7	8	9	12
Марказий	3300	4100	4600	5300	5600	5900	6200	6600	6900
Шимолшілік	3700	5000	5400	5900	6300	6700	7000	7600	
Жапуубаші	3400	4300	4600	5500	5800	6200	6500	6800	7100

2-жадбас

Миңтақа- шар	Түрлі түрлі түрлердегі (пайдаланылғанда) шұруші шайдаланғанда бірнеше түрлі түрлі айналып жабалыған тауозо зерттеу түрлерінің фондикалық жиынтықтары, м ² /га								
	2	3	4	5	6	7	8	9	12
Марказий	2400	2700	3100	3400	3500	3600	3700	3900	4100
Шимолшілік	2700	3100	4300	4800	4900	5000	5100	5200	
Жапуубаші	2500	2800	3200	3500	3600	3900	3800	3900	4200

Номенклатура	Ино- рат- иарист кава- ти	Маф- зел шайло нцн 5, 20	Турар- тоди франдик т залес- н.	Турар шай бинарни ким чун- ши мади- даны, A, м ²	Чунчий шанды- жим бетон ломан шандори нормаси f, м ² кишн	Диаб- шадр сочи, кишн.
1	5	1,0	4800	4800	12	400
2	5	1,4	4800	6720	12	560
3	4	2,5	4300	10750	12	896
4	4	1,3	4300	5590	12	466
5	4	1,4	4300	6020	12	502
6	5	2,9	4800	13920	12	1160
7	5	2,6	4800	12480	12	1040
8	5	2,3	4800	11040	12	920
9	5	2,3	4800	11040	12	920
10	4	3,2	4300	13760	12	1147
11	4	2,14	4300	9202	12	767
12	4	2,14	4300	9202	12	767
13	4	2,4	4300	10320	12	860
14	4	3,85	4300	16555	12	1400
15	4	1,4	4300	6020	12	502
16	4	2,3	4300	9890	12	824
17	4	1,4	4300	6020	12	502
18	4	2,5	4300	10750	12	896
19	4	3,13	4300	13459	12	1122
20	5	2,7	4800	12960	12	1080
21	5	3,26	4800	15648	12	1304

22	5	3,26	4800	15648	12	1304
23	5	2,9	4800	13920	12	1160
24	4	2,3	4300	9890	12	824
25	3	2,5	3100	7750	12	646
26	3	1,8	3100	5580	12	465
27	3	1,6	3100	4960	12	413
28	5	1,8	4800	8640	12	720
29	4	2,4	4300	10320	12	860
30	3	2,8	3100	8680	12	723
31	5	3,8	4800	13440	12	1120
32	3	3,4	3100	10540	12	870
33	3	1,8	3100	5580	12	465
34	3	1,6	3100	4960	12	413
35	5	2,4	4800	11520	12	960
36	5	2,8	4800	13440	12	1120
37	3	2,6	3100	8060	12	672
38	3	1,8	3100	5580	12	465
39	3	2,0	3100	6200	12	517
40	3	2,3	3100	7130	12	594
41	3	1,9	3100	5890	12	491
42	3	1,9	3100	5890	12	491
43	5	2,2	4800	105	12	880
						34181

1. Чүй-Жайык шаралттыда киргизлиниң үзүүлөлтүүдөн анындаш түрлөрдөн бинааржының ишчелек газ сарфы үзүүлдөн ифода бүйүнчүү ажылданады.

$$Q_{m, \text{ш.8}} = N \cdot Z_1 \cdot n_1 + Z_2 \cdot n_2 + Z_3 \cdot n_3 / Q_H^P = \\ = 34181 \cdot (0,2 \cdot 2800 + 0,3 \cdot 8000 + 0,5 \cdot 4600) / 36 = 4,926 \times \\ \times 10^6, \text{ м}^3/\text{мин}$$

Бүйүнчүү N -гээдэн фронталакүбүү эшвичаржын, сөнөн, киши;

Z_1 - жаркалашынан иссүүц сүб тоолижитогдо ба газ пистолетта энэ бүйүнчүү хонадонларда (квартияларда) эшвичаржын үзүүлүү хонадонларда (паздреңдөм күрүшүшүүдө); (4-шава)

Z_2 - газин сүб иситкиндар ба газ пистолетта энэ бүйүнчүү хонадонларда (квартияларда) эшвичаржын үзүүлүү (паздреңдөм күрүшүшүүдө);

Z_3 - газин сүб иситкиндори ба жаркалашынан иссүүц сүб тоолижитогдо бүйүнчүү, франкт газ пистолетта энэ бүйүнчүү хонадонларда (квартияларда) эшвичаржын үзүүлүү (паздреңдөм күрүшүшүүдө);

n_1 - марказлашган иссик сув тазлигинарига да бўлган хонадонлар (квартиralарда) ишмик иссилик сарфисини белгиланган мезёри (кориласи) МДнс (киши); 2 (ишов);

n_2 - газни сув иситкинлор ва пичталарига эга бўлган хонадонлар (квартиralар) да ишмик иссилик сарфисини белгиланган мезёри (кориласи), МДнс киши 2(ишов)

n_3 - газни сув иситкинидаи ва марказлашган сув тазлиги бўлмаган, фагат газ пичталарига эга бўлган хонадонлар (квартиralар) да ишмик иссилик сарфисини белгиланган мезёри (кориласи), МДнс (киши) (2-ишов)

Δ_n^0 - фрайдалакшамайтган газнига пастки ёкии иссилик, МДнс/1м³ (3-ишов)

Пурар- исаёй биологизими ишмиланган сарфии 12% котмишига олинадиган шилаб-чизарни билан бозинг бўлмаган, сабдо ажалига мааний низмати нурслатни корхоналашмасиг экстийиси учун газнига

ішмек сарғы үзіндігінде
төрнеді.

$$Q_{\text{жк}} = 0,12 \cdot Q_{\text{т.ж.б}}, \text{ м}^3/\text{мин} = 0,12 \cdot 4,926 \cdot 10^6 = \\ = 0,6 \cdot 10^6$$

2. Көмілдік машиның жұмыстары үзүн газның ішмек сарғы, дегарнанға солы өн үзіндігінде (үзіндік қабылданылғанда, шалаб шұярдуғанда) ұзақ исисімек сарғы үзіндік белгілі болған мезерігінде (нормасы) болады.

Көмілдік машина үзіндік газ сарғы

$$Q_{\text{жкжк}} = K_1 \cdot N \cdot 52 \frac{\text{м}}{\text{мин}}, \text{ м}^3/\text{мин} = 0,45 \cdot 34181 \cdot \\ \cdot 52 \cdot (40/36) = 0,59 \cdot 10^6$$

Бұнда K_1 - қамшам жұзмайдан фронталданған (марказий исисік суб биелді тағамнамалығынан) өн газ иситкішіндең әдеби айырмасынан (жарықтандырылғанда) солесінде жасобда олуван ходорғандағын; 52 - жамшамда бир күннен кейін бир марта ғависимен үзүн сарғы бұлалықтан исисімек мезері (1); (2-шова)

Күр ғависи нормаларменесінде ішмек газ сарғы.

$$Q_{\text{жк.жк}} = K_2 \cdot N \cdot b \cdot n_5 / Q_n' \cdot 1000 \cdot \text{м}^3/\text{мин} =$$

$$= 0,3 \cdot 34181 \cdot 100 \cdot (18000/36 \cdot 1000) = 0,53 \cdot 10^6$$

бүнде n_2 - кир үовин нормасы жилемдиган фронталанувшилар соңынчы чисбөгө ошувин нөхөрөнен;

b - бир күннендан бир ишада шилдемдиган түрүүк кир кийин-көлакниң бешмандын мөгөрү (нормасы) (4) $b = 100 \text{ кг}/\text{кичи иш}$

P_s - кир үовин нормасаларыда 1 тоңноң түрүүк кир кийин-көлакни үовин үзүү сарф бүлдиган иссүйликтин бешмандын мөгөрү (нормасы) (1) (2-шова)

3. Насалхоналарынок ишмек газ сарфы.

Лайкада 1000 эшавчина насалхоналорда 12 таң јүрүүн үзүүлүп келиди. Овдат ба күнисөзүн машини, хамда даволаш эхтүйнелорига иссүй сүб таёлдаси (күйин-көлакни үовинсиз) үзүү газжын ишмек сарфы.

$$\Omega_{\text{нас}} = N/1000 \cdot 12 \cdot n_6 + n_7 / Q_n^R \text{ м}^3/\text{иш} = (34181/1000) \cdot 12 \cdot (3200 + 9200)/136 = 0,072 \cdot 10^6$$

n_6, n_7 - бир насалга бир ишада иссүйликтин сарфлашын мөгөрлөрү (1) (овдат ба иссүй сүб таёлдаси үзүү (2-шова))

7. Ресторан, ошона да кадрларга газиттүү ишмек сарғы. Ахоликтүү ресторан да ошона-лар хизматидан фрайдаланаңдиган үисимдүүчүнүү үчүнчөй сокини 25% да төмөн деб үабду үзүнди.

$\text{Дом} = 0,25 \cdot N \frac{n}{\text{год}} = 0,25 \cdot 34181 \cdot (2300/36) = 0,09 \cdot 10^6$
бүнде $n = 365 (n_8 + n_9) = 365 \cdot (4,2 + 2,1) = 2300$
 n_8, n_9 - бир түшмөк ба көнүштөн (көнүштөн) иш таёрланаңдаган иссүзүүк сарғынын башланган шөгөрү (портофино) (1) (2-шова)

8. Нон шилаб чыгармын за-
бодуга газиттүү ишмек сарғы
(5). Бир кийин үчүн күнүштөн
нон мажсулоттасын 0,6 кг деб
үабду үзүнди

Шукандан:

0,3 кг - думалоң нон

0,2 кг - бүркүнча ба башталор

0,1 кг - қандолот мажсулоттасы

Зарурдай нон мажсулоттасыннан
ишмек пайдаланы

Думалоң нон $A = N \cdot 0,3 \cdot 365 / 1000, \text{тн} =$
 $= (34181 \cdot 0,3 \cdot 365) / 1000 = 3692$.

Бүркүнча ба башталор $B = N \cdot 0,2 \cdot 365 / 1000, \text{тн} =$
 $= (34181 \cdot 0,2 \cdot 365) / 1000 = 2495$

Гәндөләт максустары.

$$B = N \cdot 0,1 \cdot 365 / 1000, \text{тын} = (34181 \cdot 0,1 \cdot 365 / 1000) = 1248$$

Нон заводы газның ішмек сароры $Q_{H,3} = A \cdot n_{10} + B \cdot n_H + C \cdot n_{12} / Q_n^P, \text{м}^3/\text{мин}$
 $(3692 \cdot 2500 + 2495 \cdot 2500 + 1248 \cdot 2500) / 136 =$
 $= 0,35 \cdot 10^6$

Бүнде n_{10}, n_H, n_{12} — дұшалот нон, бұнақ ва батондар, үандолат максустарынан 1 тоннасамын ёткізға, пешерішінде сарор бұлалдан иссүзүлмегендегі белгілі болған мөндер (нормалари) (4) (2-шова)

9. Үрділар бозласы $Q_{B,B} = 0,066 \cdot 10^6$

10. Мактаб $Q_m = 0,005 \cdot 10^6$

11. Пашкышника $Q_p = 0,0012 \cdot 10^6$

12. Механикона $Q_m = 0,0014 \cdot 10^6$

Мавзей (шырақайтан) ішмек газ сарорының 4-исадбағаса ёғыб үзіледі.

4- жадбас

<i>№</i>	<i>Истезмалашар</i>	<i>Число бирашын шайдалы</i>	<i>КМК біршама исалынған сарори нарина</i>	<i>Газдан жасалған сарори $m^3/шт$</i>	
1	Тұрар шоқ бизнесары	күші	$4,926 \cdot 10^6$	$\Pi = 280$	$4,926 \cdot 10^6$
2	Марказий пиз- шым курсатын корхоналары	күші	$0,6 \cdot 10^6$		$0,6 \cdot 10^6$
3	Холмашар	күші	$0,56 \cdot 10^6$	$\Pi = 40$	$0,56 \cdot 10^6$
4	Рынк үйшін корхоналары	тН	$0,53 \cdot 10^6$	$\Pi = 18000$	$0,53 \cdot 10^6$
5	Касаконалар	шоқ	$0,042 \cdot 10^6$	$\Pi = 3200$	$0,042 \cdot 10^6$
6	Ресторан һа- зинеконалар	күші	$0,09 \cdot 10^6$	$\Pi = 4,2$	$0,09 \cdot 10^6$
7	Кон заводы	тН	$0,35 \cdot 10^6$	$\Pi = 2500$	$0,35 \cdot 10^6$
8	Механикалық	күші	$0,014 \cdot 10^6$	$\Pi = 50$	$0,014 \cdot 10^6$
9	Болашар боласы	бала	$0,066 \cdot 10^6$	$\Pi = 50$	$0,066 \cdot 10^6$
10	Бағдар яшиң	бала	$0,086 \cdot 10^6$	$\Pi = 50$	$0,086 \cdot 10^6$
11	Поликлиника	жетекші	$0,0012 \cdot 10^6$	$\Pi = 50$	$0,0012 \cdot 10^6$
12	Марказий исалын		$2,03 \cdot 10^6$		$2,03 \cdot 10^6$
13	Шамшаматы		$1,0 \cdot 10^6$		$1,0 \cdot 10^6$
14	Марказий исалу суб тавышшаты		$2,4 \cdot 10^6$		$2,4 \cdot 10^6$

9. Наштаптаған газның максимал
сааттық сарғысы үзүндөлгөн поро-
га бірнеше анықланады.

$$Q_{\text{ас}} = 36 \cdot Q_{\text{ас}} \cdot A (1 + k_1) / 1000 \cdot \bar{A}_H^P \cdot n;$$
$$= 3,6 \cdot 70 \cdot 82034 (1 + 0,25) / 1000 \cdot 36 \cdot 0,8 = 1103, \text{ м}^3/\text{сант}$$

Бұнда $Q_{\text{ас}}$ -тұрагр - ның биоморф-
метриялық м^2 үшүшінің шаблондары
наштаптаған сарғыланадын максимал
ис诉жкин орнаменттердің ін-
тервалдестерінен күрсектекі,

ВТ (ЗГ МКЗ) 2. 04. 07.-96;

А-тұрагр - ның биоморфметриялық үшү-
шінің шаблони, м^2 ;

k_1 - шаблон биоморфметриялық ис-
таптаған сарғыланадын ис诉жкини
жасабда олбасы көзфризденети;
акыл шаблондат берилген тағдыр-
да 0,25 жаңа төрле үшінші үздүн-
гешінаде;

n - иштаптың үзүрдемшарының
фракцияларының ис诉жкини, үздүн-
гілар үзүн 0,8 исстаптың пеки-
лары үзүн зертте 0,65 ÷ 0,80 деб
үздүнгешінаде;

$\bar{A}_H^P$ - газның насткес өткіші-
метриялық ис诉жкини, $\text{Дм}^2 \text{ по } \text{м}^3$.

Тұрагр - ның биоморфметриялық м^2
үшүшінің шаблондарының исстаптаған

сағағланадиган максимал иссилии
оданынчыл жүргілдештірілген күр-
саныла, B_T (4) ғас

Түрлөр - ишті шисоратары- нан ұзаты	бинарлық тавсифи	$t_{n,0}$	$^{\circ}\text{C}$					
			-5	-10	-15	-20	-25	-30
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1985-шіндеңде үзүншілгілік шисоратар үзүн								
1-2	Жұббат тепсілшілдік	148	154	160	205	213	230	234
3-4	табандыларды	95	32	109	117	126	134	144
5 ба үздан жүзорысы	жиссілдік ас- тап қалда	65	70	77	79	86	88	98
1985-шіндеңде кейин үзүншілгілік шисоратар								
1-2	Жұббат	147	153	160	194	201	218	222
3-4	тепсілшілдік	90	97	103	111	119	128	137
5 ба үздан жүзорысы	жиссілдік ас- тап қалда	65	69	73	75	82	88	92
10. Жаңоат бинарлықтың ша- мамалашыла (бетондаудың) газнын максимал соатын сарғыс								
$A_{шам} = 3,6 K_2 \cdot K_3 \cdot q_{ис} \cdot A / 1000 \cdot Q_n^p \cdot n$								
$= 3,6 \cdot 0,25 \cdot 0,6 \cdot 70 \cdot 82034 / 1000 \cdot 36 \cdot 08 = 160 \text{ м}^3/\text{сант}$								
Гүнделік $K_2 = 0,4$ - 1985-шіндеңде үзүншілгілік шисоратар								

использовать биномиальный метод исходя из
того что исходный сарфизм численно
равен номорифизму:

$K_2 = 0,6 - 1985$ ішідан кейиниң үзүн-
гандар үчүн.

11. Марказий иссыз сүб
тамшыкотика газының үртага
соатынан сарфы

$$Q_{ис.с} = 3,6 \cdot q_{ис.с} \cdot m / 1000 \cdot Q_H \cdot n = \\ = 3,6 \cdot 376 \cdot 34181 / 1000 \cdot 36 \cdot 0,8 = 1000 \text{ м}^3/\text{саат}$$

Бұнда m - марказий иссыз сүб
тамшыкотикаға да бұлған яшөв-
шандар солас. $m = Z_1 \cdot N$, кеші.

Z_1 - шавделдеги марказий иссыз
сүб тамшыкотикаға да бұлған
яшөвшандар соласынан
численно олув-
ши көзөрғищелем;

$q_{ис.с}$ - 1 кешінің бир кеге-пүндиң-
да сүб сарф үзіншің үртага
менеджера болжак бұлған бир
кеші үчүн марказий иссыз
сүб тамшыкотика үртага со-
атынан иссыздан сарфизмни ін-
рициалаштыруға курсталған, Вт (4)
Хисобот ишаридә, используя
биномиальный иссыз сүб истезмек
численно олапшыдан
иссыз сүб үртага бир

көні - күнделіктік сарғысын 1 күншінде
105 штук деб табада үзгешілген
мүнжікті.

Бұнда $Q_{\text{ис.с}} = 376 \text{ Вт}$, бұлады, $\alpha_h^{\text{ср}} - \text{МДж}/\text{м}^3$,
 $\eta = 0,8$ - қозоң құралынан берілген
шамтаки мағниттік ф. и.к.

12. Испитим үзүн газине
исемдік сарғыс.

$$Q_{\text{ис.с}}^{\text{имп}} = 24 \cdot Q_{\text{ис.с}}^{\text{ср}} \cdot \eta_{\text{ис.с}}, \text{т.е.} =$$

$$= 24 \cdot 520 \cdot 128 = 2,03 \cdot 10^6 \text{ м}^3/\text{саат}$$

Бұнда $Q_{\text{ис.с}}^{\text{ср}} = Q_{\text{ис.с}} t_{\text{из}} - t_{\text{тұрақ}} / t_{\text{из}} - t_{\text{м.ис.с}}$
 $= 1103 \cdot (18 - 1,5 / 18 + 14) = 520, \text{ м}^3/\text{саат}$

$Q_{\text{ис.с}}^{\text{ср}}$ — испитим үзүн газине үртала
саат сарғыс, $\text{м}^3/\text{саат}$

$Q_{\text{ис.с}}$ — испитим үзүн газине үртала
саат сарғыс (9 пунчык бұлал)

$t_{\text{из}}$ — жона ишке ғавосының жи-
собиінік характеристика, $^{\circ}\text{C}$, $t_{\text{из}} = 18^{\circ}\text{C}$

$t_{\text{тұрақ}}$ — ташуды ғавосының испитим
давырлады үртала характеристика (3);

$t_{\text{м.ис.с}}$ — ташуды ғавосының жи сөзүн
бене күнделік үртала параметр (испитим
системасынан хисоби үзүн

"В" параметри үзүн білінбей (3)

$\eta_{\text{ис.с}}$ — испитим давырламаның ға-
зине (3). (2-шебе)

13. Шамаласатын үзүн газине
исемдік сарғыс.

$$Q_{\text{шах}}^{\text{шах}} = Z \cdot Q_{\text{шах}}^{\text{шах}} \cdot n_{\text{шах}} = 16 \cdot 110 \cdot 128 = 10 \cdot 10^6, \text{ м}^3/\text{мин}$$

Бұнда $Z=16$ соат, шамшытасын системасынан бир көңіл-күндізде ишляш соаты (ағарда берилген болса) $Q_{\text{шах}}^{\text{шах}}$ -шамшытасын системасында жаһынан иштесиңдеги газның максимал соат сарфы (10-пунт бүйір)

$t_{\text{т.шах}}$ — ташынан давыншындын соудың дұйнада жарораты (үшінші жағы алем шамшынан жисебей үзүн "A" параметры үзүн (3))

14. Маринардесін иссек субтавилендестер үзүн газның ишмек сарфы.

$$\begin{aligned} Q_{\text{иссек}}^{\text{иссек}} &= 24 \cdot Q_{\text{иссек}} \cdot n_{\text{иссек}} + \beta \cdot 24 \cdot Q_{\text{иссек}} (350 - n_{\text{иссек}}) 55 - t_{\text{с.ж}} / 55 - t_{\text{с.ж}} \\ &= 24 \cdot 1470 \cdot 0,2 + 34181 (128 + (350 - 128)) \cdot (60 - 15) / 160 - 5 \cdot 0,8 \cdot (110,8) = 2,4 \cdot 10^6, \text{ м}^3/\text{мин} \end{aligned}$$

β — ең давында иссек субтавилендестер үртага соат сарфынаның нақшаншының жисебең олардың көрініштері (4)

$t_{\text{с.ж}} = +15^\circ\text{C}$, $t_{\text{с.ж}} = +5^\circ\text{C}$ — соудың субтавилендестер үртага соат жисебең олардың көрініштері (4) $Q_{\text{иссек}}$ — иссек субтавилендестер үртага соат сарфы (11-пунктта үзілдік).

15. Газнам жиелк сарғыл
шагадын өчүнде системасинин
белиндиң. Газ таршылары өз
жинастарынын жисебиңде бу
сарғыдан фракцияланылады. Жисеб
үчүн асос үчүндө газ истегесин
объекттеринин иш жарағында
болжук бүрелди соат сарғыл
олынады. Соат сарғы истегесин
жинастарынын жиелк сарғызилып
максимал соат көздөрдүнди
жисебиң ошилгандаи үчүнди
дей үзүндөгү ифода органы
анылданады.

$$Q_{x.c} = K_m \cdot Q_{түр.б.} = (1/2400) \cdot 4,926 \cdot 10^6 = 2053, \text{ м}^3/\text{соат}$$

K_m - максимал соат көздөрдүнди.

Макшик истегесинде үчүн
максимал соат көздөрдүнди
газдан фракциялык жиевиңде
соңын болжук бүрелди. (1)

Жиевиң- дар соңы ниң күнү	1	2	3	5	10	20	30	40	50	100
K	1800	2000	2050	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2800

16. Көмүнкал - машинің ба басындағы порхоналарнын соат сағарлары шу порхоналарнын максимал соат көзфризениттердегі жисебдә олбай (1.7) да шубефтиң анықланады.

$$Q_{x.c} = k \cdot Q_{x.m} = (1/2400) \cdot 0,6 \cdot 10^6 = 250, \text{ м}^3/\text{соат}$$

Көмүнкал - машинің порхоналарнын максимал соат көзфризениттердің (1)

Порхоналар	Максимал соат көзфризениттер, к
Хаммолор	1/2700
Кир юваш машинолары	1/2900
Жашоат машинолары	1/2000
Нек ба ұандолат маңсузлоттери ишаб шарузынан корхоналар	1/6000

Газның хисобиін соатын сарғыларға
бұзғалық үйдеш

Газның хисобиін соатын сарғылар
бұзғалық

№	Истемелешар	Q ине $m^3/ине$	F. M. F.	Q нс m^3/c	Эсект- модар
1	Түрлөр иесін бензиндер	$4,926 \cdot 10^6$	2400	2053	n/18
2	Машиний хидром күрделешін поршонадар	$0,6 \cdot 10^6$	2400	250	n/18
3	Халықаралық	$0,56 \cdot 10^6$	1/2700	219	g/18
4	Бир жағынан коршонадар	$0,53 \cdot 10^6$	1/2900	183	g/18
5	Касандоронадар	$0,042 \cdot 10^6$	1/2700	23	n/18 g/18
6	Ресторан ға шындар	$0,09 \cdot 10^6$	1/6000	45	n/18 g/18
7	Нен заводы.	$0,35 \cdot 10^6$	1/2000	58	g/18
8	Молшындар	$0,014 \cdot 10^6$	1/1800	8	n/18
9	Балалар бөлгесі	$0,066 \cdot 10^6$	1/1800	48	g/18
10	Балалар земеш	$0,086 \cdot 10^6$	1/1800	37	g/18
11	Пәншіліккасы	$0,0012 \cdot 10^6$	1/1800	2	n/18
12	Марказін истинен	$2,03 \cdot 10^6$		1103	g/18
13	Шамшындар	$1,0 \cdot 10^6$		160	g/18
14	Марказін истин еуб тағамшындар	$2,4 \cdot 10^6$		1000	g/18

Газның истинен пекшілары үзүн
бүр соатын сарғы газның
машиний жұмысмен соатын сарғыларға
үйдешмелесін зарур.

17. Газ тармозларинин жеравник
жисеби үзүүлүшүнүү вазифасы та-
минчалашып мөнбаңдан эн узак-
до жойлашкан истемелешмөрдө
руксат этилган босеки ийчи-
тишидөн ба газине жисеби
соаттук сарорлори шүүдөрүнүү
үзүүлдөгүүдөн газ үзүүлүрлөрүнүү дина-
метриянын аныкчалашыдада иборат-
дур.

Газда ба курс ишидө
наст ба үртө (югори) босеки
тармозларинин иккى босушын
газ таьланытын системасы үз-
буке үзүүлсөн.

18. Гаскни босекинин жи-
равник жисеби үзүүлдөш тар-
мидо бапсаңылады: түштүн-
лорчын бөш пакида ГРП-ни
таийлантышып үртөн аспекуланады.
Хар бир ГРП ордуни үтмадиган
жисеби соаттук сарорлорина
ба эн үзүүлсөн жардам
радиусуна үзүүлдөгүү ГРП-ниң үртөн
ба сөзүн үзбүрч үзүүнады.
Шкафчи ГРП ларчын эн үзү-
лай, штисодук таьланысан
радиусу 50% 300 м га төн,

станциядан ГРП ларнини 400% 800 м.
Газ үзүүрлөгүштөн бүйнэд ёткизүүлүү күргө иймөнди
хисобийн соотник сарфирди 60
 m^3 /сантан ортуу бүйнэд ис-
тегмолчларни ўрта босин тар-
моодорууда чалады. Нарынчор-
жын скелеси бүйнэд газ
үзүүрлөгүүс хисобланын участка-
ларында бүйнэд чалады ва
ударни хадынай үзүүлийн
шетр чаланды күрсөттилады.
Нарынчоржын участкаларында
хадасынан газ үзүүрлөгүү тар-
тиб бүйнэд рабочимад чалады.
Сүнгөр паст босин тармоодору
участкаларни хисобийн үзүүлийн
лары ва таажиланын шарт-
лори ашигланаады. Аялда ишев-
шөлчилор газ үзүүрлөгүүн
бүр таажеки бүйнэд исаилас-
сан бүссе, у хада бүндай
участкалары бүр таажиланын
таажилови дешилады. Чигдэг үзүүт
канын хисобийн үзүүлийн хад-
ынай үзүүлийн эрчиңдөө төөн
бүндай, яны $l_x = l_{xa} / 2$. Аял
ишевшөлчилор газ үзүүрлөгүүнүн

ики таңынан бүйіншіл жоғалаш-
ған бұлса, үзінде бүндай
участники ики таңынан да-
лып көзбендеңіндең. Бүндай участ-
никтарның жисебінің үзүншісі¹
жадынан үзүншісіндең таң бұла-
ды, яны $t_x = t_{xx}$ жар бир участ-
никтарның жисебінің соатын сар-
фика анықтама аввал таңынан
созылғанда, ішіндең ба жақа-
ланын сарфикари төлилешін көрк.
Ішіндең сарфикари анықтама
ики үсүрле шабынуд. Шулардан
біреу А.А. Сокиннан „Тәз таңынан“
дарелешіндең бериледі. Бірінші үсүр-
лең ажырынан жишиң бір жыл
жаралады, иккіншіндең жишиңда 750
жылдан көркен жар жишиң шағы-
нушында ішіндең сарфикари төли-
леді. А.А. Сокин дарелешіндең иккін-
ші үсүрле егеменшін беріледі.

Біз озаның жишиң бір жыл
бұлдан, яны бірінші үсүнен
күріб шыдамыз. Бүндай нұрда
білдін 1 метр үзүншік үзүн-
шіндең сарф анықтама.

Фасуғ Ах.с / Σt_x , м³ / соат. и

Бүнде $\alpha_{x,c}$ -наст босоли таршиси
дүни шишиңиң жисебелүү соат-
лык сарф, $m^3/\text{соат}$; Σl_n - газ
кувурлары участка-таршисиң дү-
сөбүйүүдөн көрнекиң иштепчеси.

7-жадызы

No	Квартинар күвәттери майдағы	Квартинар даты күнин- шор сөзі	Газ сарғысы м³/саат	Демалу үзүншілік, м	Санитар- ма газ сарғысы м³/саат
1	1,0	400	27	290	0,013
2	1,9	750	51	420	0,121
3	2,5	896	60	470	0,128
4	1,3	466	39	350	0,089
5	1,4	562	34	360	0,094
6	2,9	1160	78	740	0,105
7	2,6	1040	70	700	0,1
8	2,3	920	62	680	0,091
9	2,3	920	62	680	0,091
10	3,2	1147	77	870	0,089
11	2,14	767	52	650	0,08
12	2,14	767	52	680	0,08
13	2,4	860	58	700	0,083
14	3,25	1165	79	760	0,104
15	1,4	502	34	740	0,046
16	2,5	824	55	745	0,074
17	3,13	502	34	670	0,051
18	2,7	896	60	720	0,083
19	3,26	1122	76	760	0,1
20	3,26	1080	73	780	0,094
21	2,9	1304	88	830	0,106
22	2,3	1304	88	820	0,106
23	2,5	1160	78	820	0,095
24	1,8	824	55	735	0,075
25	1,6	646	44	800	0,055
26	1,8	465	31	580	0,053
27	2,4	413	28	560	0,05
28	2,8	720	48	730	0,066
29	2,8	860	58	700	0,083
30	3,4	723	49	850	0,058
31	1,8	1120	76	740	0,103
32	1,6	878	59	890	0,066
33	2,4	465	31	580	0,053
34	2,8	413	28	560	0,05
35	2,6	960	65	780	0,093
36	1,8	1120	76	700	0,109
37	2,3	672	45	830	0,054
38	1,4	465	31	590	0,053
39	2,0	517	35	620	0,056
40	2,3	594	40	640	0,063
41	1,9	491	33	620	0,053
42	1,9	491	33	620	0,053
43	2,2	880	59	300	0,197

17. Насып босаси таршиси кимдік
жар бирнеге участкасынан үзүн
ішкөвін сарғып ұзендердің ишор-
гоң бірнеге анықланады.

$$q_{ijs} = q_{xc} \cdot l_x \text{ м}^3/\text{сек}$$

Жаршыл жаңа участкалардың ішкөвін
таршиси кимдік ишемдердің насып бос-
аси таршисуардың үзүншісінде оны-
собанік соаттың сарғылаған текті
бұлшының көркем.

$$\sum q_{ijs} = Q_{xc}$$

Райым 5% таңда рұқсат еттилады.

$$Q_{xc} - \sum q_{ijs} / Q_{xc} \cdot 100\% \leq 5\%$$

Эквиваленттің сарғы $q_{ne} = 0,5 \cdot q_{ijs}$
бы енде 0,5-ішкөвін ба транс-
зит сарғылағын шығарғыла
богашып бірнеге көрсетіледі.

Насып босаси газ үзүнгі-
лары гидравтикалық жисабташының
бапташының бір негізде үсуелері
мавтулдайды. Бұлар: үзүн, транзит ба
ішкөвін сарғылағын ба бом-
баудар. Мәжілік үзелесмеге
гидравтикалық жисаботтың түсүн
сарғылағын үсушида бапташы
кестепесінде.

Шүгүнлөрдөли сорғиорчы
акылайшиц. Шүгүн сорғи-ту-
гунда тұмаштан барға участ-
каорчысы эквивалент сорғ-
ларакити ішкендесі, Сәттүз
наст босан тармақтарында
үйрекші соатник сорғына
тәндер.

Чіловек эквивалент ба ту-
гун сорғиорчы нағдаласын
түзөшиц.

8- нағылай.

Годы науки	Леч м	Леч м	% от м³/секам	Лечи	% леч	% изг	
1	2	3	4	5	6	7	8
1-7	100	100	0,093	9	5	-	5
7-8	130	130	0,093+0,105=0,198	26	14	34	48
7-23	240	240	0,105	25	14	-	14
8-2	60	60	0,093+0,121=0,214	13	7	-	7
8-24	240	240	0,105+0,1=0,205	49	27	-	27
8-9	110	10	0,121+0,1=0,221	24	13	122	135
9-25	240	240	0,1+0,091=0,191	46	25	-	25
10-9	100	100	0,121+0,091=0,212	21	12	192	204
10-26	240	240	0,091+0,091=0,182	44	24	-	24
11-10	100	100	0,121+0,091=0,212	21	12	257	269
11-16	90	90	0,091+0,089=0,18	16	9	369	378
11-3	60	60	0,121+0,128=0,249	15	8	-	8
16-27	150	150	0,091+0,104=0,195	29	16	268	284
27-31	120	120	0,083+0,104=0,187	22	12	160	172
16-17	110	110	0,089+0,104=0,193	21	12	104	116
17-18	100	100	0,89+0,046=0,135	13	7	51	58
17-32	270	270	0,104+0,046=0,150	40	22	-	22
31-32	120	120	0,104+0,075=0,179	20	11	23	34
32-33	75	75	0,046+0,075=0,121	12	7	11	18
18-33	350	350	0,046+0,074=0,120	32	18	-	18
18-19	60	60	0,089+0,074=0,163	19	10	-	10
33-34	100	100	0,074+0,075=0,149	11	6	-	6
11-12	280	280	0,128+0,089=0,217	76	42	-	42
12-4	30	30	0,128+0,089=0,217	13	7	-	7
19-12	220	220	0,089, 0,08 = 0,169	17	9	-	9
19-34	70	70	0,074+0,051=0,125	35	19	-	19
19-20	90	90	0,08+0,051=0,131	4	2	52	54
12-13	90	90	0,08+0,089=0,169	37	20	13	33
13-5	270	270	0,089+0,094=0,183	13	7	-	7
20-21	110	110	0,08+0,083=0,163	14	8	56	64
35-34	270	270	0,051+0,055=0,006	9	5	13	18
20-35	90	90	0,051+0,083=0,134	36	20	-	20
21-22	100	100	0,08+0,1=0,18	20	11	70	81
21-36	140	140	0,083+0,1=49	49	27	-	27
36-35	130	130	0,083+0,055=0,838	12	7	58	65
22-13	100	100	0,08+0,08=0,16	16	9	99	108

22-28	140	140	$0,131 + 0,188 = 0,249$	15	14	203	119
28-57	130	130	$0,091 + 0,104 = 0,195$	29	7	193	200
37-36	110	110	$0,083 + 0,104 = 0,187$	22	9	119	128
13-14	100	100	$0,089 + 0,104 = 0,193$	21	9	19	28
14-29	240	240	$0,89 + 0,046 = 0,135$	13	21	-	21
29-28	100	100	$0,104 + 0,046 = 0,150$	40	4	75	79
14-15	110	110	$0,104 + 0,075 = 0,179$	20	10	-	10
15-6	80	80	$0,046 + 0,075 = 0,121$	12	4	-	4
15-30	240	240	$0,046 + 0,074 = 0,120$	32	11	7	18
30-29	110	110	$0,08 + 0,1 = 0,18$	19	5	27	32
27-26	100	100	0,1	11	10	68	78
26-25	100	100	$0,1 + 0,055 = 0,155$	76	11	48	59
25-24	110	110	$0,094 + 0,08 = 0,174$	13	12	26	38
24-23	130	130	$0,08 + 0,83 = 0,163$	17	14	-	14
45-40	130	130	0,08	35	12	95	107
40-24	170	170	$0,094 + 0,083 = 0,177$	4	19	-	10
40-44	180	180	0,094	37	16	32	48
44-23	300	300	0,083	13	15	-	15
45-46	110	110	0,083	14	13	337	350
46-25	310	310	$0,091 + 0,095 = 0,186$	86	36	-	36
46-47	100	100	$0,091 + 0,106 = 0,197$	10	6	110	116
47-26	310	310	$0,1 + 0,106 = 0,206$	62	34	-	34
47-48	100	100	$0,105 + 0,094 = 0,199$	9	5	37	42
48-41	100	100	$0,066 + 0,106 = 0,172$	18	10	43	53
41-31	90	90	$0,094 + 0,106 = 0,2$	15	8	102	110
41-42	260	260	$0,094 + 0,066 = 0,16$	41	23	-	23
48-49	240	240	0,094	20	11	23	34
49-42	100	100	$0,083 + 0,058 = 0,141$	14	8	-	8
42-34	100	100	$0,075 + 0,053 = 0,130$	13	7	-	7
42-43	320	320	$0,035 + 0,058 = 0,113$	36	20	-	20
49-50	340	340	$0,058 + 0,066 = 0,124$	42	23	-	23
43-37	90	90	$0,055 + 0,053 = 0,108$	10	6	36	42
37-38	110	110	0,053	6	3	5	8
38-39	100	100	0,05	5	3	-	3
43-50	90	90	$0,053 + 0,058 = 0,111$	10	6	-	6
50-51	110	110	$0,053 + 0,053 = 0,106$	12	7	64	71
51-38	180	180	$0,053 + 0,050 = 0,103$	18	10	-	10
51-52	100	100	$0,05 + 0,05 = 0,10$	10	6	18	24
50-39	180	180	0,05	9	5	-	5
44-53	60	60	0,06	4	2	-	2
45-58	230	230	$0,066 + 0,103 = 0,169$	39	21	97	118

58-53	130	130	0,066	8	4	-	4
58-66	180	100	$0,197 + 0,103 = 0,3$	30	17	59	76
66-67	100	100	$0,197 + 0,093 = 0,29$	29	16	30	46
67-68	100	100	$0,197 + 0,109 = 0,306$	30	17	-	17
46-54	50	50	0,103	5	3	146	149
54-55	100	100	0,093	9	5	88	93
55-59	100	100	0,109	11	6	27	33
54-66	250	250	$0,103 + 0,093 = 0,196$	49	27	-	27
55-67	250	250	$0,093 + 0,109 = 0,202$	50	28	-	28
59-68	250	250	0,109	27	15	-	15
56-49	110	110	0,066	7	4	22	26
56-60	80	80	0,054	4	2	-	2
56-57	340	340	$0,066 + 0,054 = 0,12$	41	23	33	56
57-50	100	100	$0,066 + 0,053 = 0,119$	12	7	128	135
57-63	120	120	$0,053 + 0,054 = 0,107$	13	7	225	232
60-61	100	100	$0,054 + 0,053 = 0,107$	11	6	11	17
61-62	110	110	$0,054 + 0,056 = 0,110$	12	7	44	51
62-63	120	120	$0,059 + 0,063 = 0,117$	14	8	80	88
63-64	110	100	$0,053 + 0,053 = 0,106$	11	6	44	50
64-65	100	100	$0,05 + 0,053 = 0,103$	10	6	16	22
64-59	180	180	$0,053 + 0,5 = 0,103$	18	10	-	10
65-52	180	180	0,05	9	5	-	5
63-69	100	100	$0,063 + 0,053 = 0,116$	12	7	64	71
69-70	210	210	$0,053 + 0,053 = 0,106$	22	12	-	12
65-70	100	100	0,053	5	3	11	14
60-71	200	200	0,053	11	6	-	6
71-72	90	90	0,053	5	3	-	3
72-73	110	110	0,056	6	3	5	8
61-72	200	200	$0,053 + 0,056 = 0,109$	22	12	-	12
62-73	200	200	$0,056 + 0,063 = 0,119$	24	13	-	13
73-74	120	120	0,063	8	4	11	15
69-74	100	100	$0,063 + 0,053 = 0,116$	12	7	30	37
74-75	210	210	0,053	11	6	-	6
70-75	210	210	0,053	11	6	-	6

Паст босиди тармозилүүлүк
жисебини схемасын аныкда-
шып аламиз. Тазалыккөбүгү
макба (ГРП) даң нүктө тармо-
зимин эн узудагы күннели-
гага эн жисеңдүйнүүсүнүү
тармозилүүлүк жетекшүүлүк
газ азыркынан үзүүлүп күннели-
ва схемада газинин нүктөштө-
шүүшүнүү үзүүлүп босиди күрсөт-
миз.

Ноң күннелердүүлүк (Ажылор-
чык, узракшыб күннелердүүлүк) бас-
ылаймиз. Участковардан жисебин
сарфордориң үзүүлүп төмөнкөн
жолдагы шуодоруң төмөнкөн
аудиң ийненшилген тескари,
эгер иштөөнүү күннелердүүлүк бас-
ылаб олбай борамиз. Охирин
участникнин (ноң күннелеги түн-
шүүшү) жисебин сарфориң шу
участникнин эквивалент сарфор-
да төмөнкөн. Болон участковар-
да жисебин сарфорлор шу
участникнин эквивалент сарфор-
да төмөнкөн. Болон участковар-
да жисебин сарфорлор шу
участникнин охирдагы түрүн

(үзүүл) сарфлари иштээдэсээгээ
халдаа шу түүнчдөн кийин
турувши участкаки нисэбий
сарфларыншиг үзүүлэлтээгээ гэж.

$l_k = 1,1 l_{kk}$ (м) участкаки нисэбий
үзүүлиши Q_k - участкаки нисэбий
сарфы, $\text{м}^3/\text{сант.}$

$d_t \times S$ - газ үзүүлишигийн үзүүлэлтээ
жиншигэн ташжын диаметри
ва зөвхөрлийн үзүүлиши, м;
 n - участкага ишүүжилэгээгээ
босиж, Па;

P_{Tyr} - түүнчдэгийн сарф босиж, Па;
 q_{Tyr} - түүнчдэгийн сарф, $\text{м}^3/\text{сант.}$
Түүнчдэгийн иргэдэл орлогын
1 м үзүүлишигийн ишүүжилэгээгээ
үзүүлэгээгээ соншижүүлж босиж
анхуулсанади.

$$\Delta H = H / \Sigma l_{kk}, \text{ Па/м}$$

Түүнчдэгийн H - таасинласи газ үзүүлэлтээ
коригдо таасинласи мөнбай
(ГРП) дон зрийн халдаа бүйнээд
наш нүүтэлдэгийгээ ишүүжилэгээгээ
босиж, Па КМК 2.04.08-96
га шиворих. $H = 1200$ Па / 120 ми
суб үстүүшиг /га төгрөг;

Σl_{kk} - таасинласи газ үзүүлишигийн ГРП дон зрийн халдаа

бүйіншід наль нұтқасында бүркен
жазылған үзүнлік, м.

Мундан сілтің номограмма (траса)
15, 7, 8 / ёки жисебелем шадбашары
бүйіншід участкалардан жисебей
сағофтар ға солиштіріледі босса
ішкіншілердің орталық участкашын
диаметрлерін ға шу диаметр-
ке участкалардың 1 пм үзүнліктерін
ішкіншілерден әт босса жағынан да.

Ал мы участканың жисебей
үзүнлігін l_x күпайтынан биесін
жар бар участкалордан босса
ішкіншілердің төртінде:

$$h = l_x \cdot \Delta h$$

(Ал мы субустурен)

$$l_x = 1,1 \cdot l_{xx}$$

1,1 - жақшылардан жаршылар-
да босса ішкіншілердің жи-
себей олувы көзғалысын.

Хар инициалдан
яриши наудолары бүйіншід
ішкіншілерден босса жағынан да
бүйіншід шеңдер жағынан
мөс көлемшасынан 10 % дан
ашылашынан соғынан ға ГРП
дан зерттегінде үзүнде жағынан
күргеңде жағынан төртінде-

жин тавсенд нүүтэсилгэдэг ийнхүчийн
жин тавсенд энэгээн (1200 Па) босиж-
жин талын энэгээн шинжилгээний
шаржуулж. Шунцан энэгээн наадага
түүнчлийн зорилтуудын, ерөнхий газ
зүйлжлийн энэгээн шинжилгээний
диаметри $d_m = 50$ ми м гэж төв
бүхийн нерэг.

Хамгассанын газ зүйлжлийн
жин ийнхүчийн ордоги босиж
ийнхүчийн зарчмын бир-бүрчлигийн
рүхсэн энэгээндээг ялангуяа-
тийнхөдөлжилж, охирхи чисээг нийтийн
жинхөдөлжилж чисээг скелетолорийн
участниковында ба наст босиж
газ зүйлжлийн энэгээн нийравшик
жинхөдөлжилж чадважина ёзид
жинхөдөлжилж. Шунцандээг, скелетолорийн
жин түүнчлийн зорилтуудын босиж
жинхөдөлжилж.

Пасын босем газ күбенешарынын тирадынкүн жисеби
8-көтөлбөс

Жылуу река шын	Участка көмөрди	Узунлик Lx м	Жисебин сағар Q_n м ³ /секунд	Диаметр $D_f - 5$ мм	босем күбенешары		боглан- шасына % жа
					1 Пасын Падб	Участка Падб	
1	2	3	4	5	6	7	8
6	8-24	240	27	76·3,5	0,56	134	272/288 = = 5
	24-23	130	14	57·3,5	1,06	138	
	8-7	130	48	89·3,5	0,92	120	
7	7-23	240	14	60·3,5	0,7	168	194/193 = = 0,5
	9-25	240	25	76·3,0	0,55	132	
	25-24	110	38	89·3,0	0,56	62	
	9-8	110	135	133·4	0,55	61	
8	8-14	240	27	76·3,5	0,56	131	200/199 = = 0,5
	10-9	100	204	159·4	0,68	68	
	9-25	240	25	76·3	0,55	132	
	10-26	240	24	76·3	0,60	144	
9	26-25	100	59	108·4	0,55	55	172/169 = = 1,71
	11-16	90	378	219·7	0,46	41	
	16-27	150	284	219·7	0,26	39	
	27-26	100	78	108·4	0,92	92	
	10-26	240	24	76·3	0,6	144	
10	11-10	100	269	219·7	0,28	25	146/142 = = 2,6
	16-11	90	378	219·7	0,46	41	
	11-12	350	12	70·3	0,3	105	
	16-17	110	116	159·5	0,24	26	
	17-18	100	58	108·4	0,55	55	
	18-19	120	10	76·3,5	0,12	14	
11	19-12	100	9	57·3,5	0,47	47	245/ 1245 = = 0
	21-28	110	81	108·4	0,92	101	
	21-20	90	64	108·4	0,64	58	
	20-19	30	54	89·3	1,29	39	
	19-12	100	9	57·3,5	0,47	47	

	13-12	120	33	76·3,5	1,09	222	
	22-13	100	108	159·6	0,23	23	
12	28-22	140	219	159·6	0,81	113	
	22-13	100	108	159·6	0,23	23	2151
	13-14	100	28	76·3,5	0,79	79	212=
	28-19	100	79	108·4	0,92	92	=1,42
	29-14	240	14	60·3,5	0,50	120	
13	29-14	240	14	60·3,5	0,5	120	
	14-15	110	10	57·3,5	0,57	63	183/197=
	29-30	110	32	76·3,5	1,09	111	=7
	30-15	240	18	76·3,5	0,36	86	
14	17-32	270	22	76·3,5	0,52	140	
	16-17	110	116	159·5	0,24	26	
	16-27	150	284	219·5	0,26	39	166/158=
	27-31	120	172	159·5	0,54	65	
	31-32	110	34	89·3,5	0,49	54	=4,8
15	17-18	100	58	108·4	0,55	55	
	18-33	270	18	76·3,5	0,4	108	
	17-32	270	22	76·3,5	0,52	140	163/176=
	32-33	10	18	76·3,5	0,36	36	=7,3
16	18-19	120	10	76·3,5	0,12	14	
	14-34	280	19	76·3,5	0,4	112	
	18-33	270	18	76·3,5	0,4	108	126/122=
	33-34	75	6	57·3,5	0,18	14	=3,7
17	35-34	90	18	57·3,5	1,3	117	
	35-20	270	20	89·3,5	0,19	51	
	20-19	30	54	89·3,5	1,24	39	156/151=
	19-34	280	19	76·3,5	0,4	112	=3,4
18	36-35	9	65	108·4	0,64	59	
	35-20	270	20	89·3,5	0,19	51	
	36-21	270	27	89·3,5	0,2	54	109/112=
	21-20	90	64	108·5	0,64	58	=2,6

19	28-37	130	200	159·6	0,68	88	
	37-36	110	128	133·4	0,7	97	
	36-21	270	27	89·3	0,2	.54	214/219=
	28-22	140	210	154·6	0,81	113	=2,2
	22-21	11	81	108·4	0,92	101	
20	40-44	180	48	89·3,5	0,92	166	
	44-23	300	15	89·3,5	0,12	36	202/206=
	40-24	170	19	76·3,5	0,4	68	=2
	24-23	138	14	57·3,5	1,06	138	
21	45-40	130	107	133·4	0,65	85	
	40-29	170	10	76·3,5	0,4	68	
	45-46	100	350	219·6	0,3	33	153/
	46-25	310	36	108·4	0,22	68	163=
	25-24	110	38	89·3,5	0,56	62	=6
22	46-25	310	36	108·4	0,22	68	
	46-47	100	116	159·6	0,26	26	94/92=
	47-26	310	34	108·4	0,12	27	=2
	26-25	110	59	108·4	0,56	65	
23	27-31	120	172	159·5	0,54	65	
	31-41	90	110	157·6	0,23	21	
	41-48	100	53	108·4	0,4	40	163/165=
	47-26	310	34	108·4	0,12	37	=1,2
	27-26	100	78	108·4	0,92	92	
24	47-48	100	72	108·4	0,73	73	
	31-32	110	34	89·3,5	0,49	54	
	32-33	100	18	76·3,5	0,36	36	
	33-34	75	6	57·3,5	0,18	14	124/125=
	34-42	180	7	57·3,5	0,2	20	=1
25	31-41	90	110	159·6	0,23	21	
	41-42	260	23	76·3	0,4	101	
	37-43	90	42	89·3	0,9	81	
	43-42	320	20	76·3	0,6	192	273/272=
	37-36	110	128	133·4	0,7	77	=1
	36-35	90	65	108·4	0,64	58	

	35-34	90	18	57·3,5	1,13	117	
	34-42	100	7	57·3,5	0,2	20	
	37-38	110	8	57·3,5	0,1	11	
	50-43	90	6	57·3,5	0,2	18	
26	37-43	90	42	89·3,5	0,9	81	110/99=
	50-51	110	71	108·4	0,7	77	= 10
	51-38	180	10	76·3,5	0,12	22	
	51-28	180	10	76·3,5	0,12	22	
27	38-39	100	3	57·3,5	0,14	14	26/28=
	51-52	100	24	108·3	0,1	18	= 7
	52-39	180	5	57·3,8	0,1	10	
	45-58	230	118	133·4	1	230	
28	58-53	130	4	57·3,5	0,1	13	243/257=
	45-40	130	107	133·4	0,65	85	= 5
	40-44	180	48	89·3,5	0,92	166	
	44-53	60	2	57·3,5	0,1	6	
	41-42	260	23	76·3,5	0,4	104	
29	41-48	160	53	108·4	0,4	40	104/96=
	48-49	240	34	108·4	0,9	46	= 3,8
	49-42	100	8	57·3,5	0,1	10	
	50-49	340	23	70·3	0,6	204	
30	49-42	100	8	57·3,5	0,1	10	214/210=
	53-43	90	6	57·3,5	0,2	18	= 1,8
	43-42	320	20	76·3	0,6	192	
	45-46	110	350	219·6	0,3	33	
31	46-54	50	149	159·5	0,4	20	241/260=
	54-66	250	27	76·3,5	0,15	198	
	45-58	230	118	133·4	1	230	= 7,3
	58-66	100	76	133·4	0,3	20	
	57-56	340	56	108·4	0,55	187	
32	56-49	110	26	89·35	0,31	34	221/237=
	57-50	100	135	159·5	0,33	33	= 6,7
	50-49	340	23	76·3	0,6	204	
	57-50	100	135	159·5	0,33	33	
	50-51	110	71	108·4	0,7	77	

33	51-64	180	10	108·4	0,12	22	$132/122 = \\ = 7,5$
	57-63	80	232	76·3,5	0,88	70	
	63-64	110	50	159·5	0,47	56	
34	51-52	100	24	108·4	0,1	10	
	52-65	180	5	108·4	0,12	22	$132/134 = \\ = 5,8$
	51-64	180	10	57·3,5	0,12	22	
	64-65	100	22	76·3,5	0,12	12	
35	54-55	100	93	89·3,5	1,26	126	
	55-67	250	28	108·4	0,6	150	$276/268 = \\ = 2,3$
	54-66	250	27	76·3,5	0,75	188	
	66-67	100	46	76·3,5	0,8	80	
	55-59	100	33	76·3,5	1,13	113	
36	59-68	250	15	76·3,5	0,25	63	$176/183 = \\ = 3,8$
	55-67	250	28	76·3,5	0,6	150	
	67-68	100	17	76·3,5	0,33	33	
	57-63	80	232	159·5	0,88	70	
	62-63	120	88	159·3	0,16	19	
37	62-61	110	59	108·4	0,39	43	$212/195 = \\ = 8,6$
	61-60	100	17	60·3	0,8	8	
	57-56	340	56	108·4	0,55	187	
	56-60	80	2	57·3	0,1	8	
	61-72	200	12	57·3,5	0,7	140	
38	72-71	90	3	57·3,5	0,1	9	$149/136 = \\ = 7$
	61-60	100	17	60·3	0,8	80	
	60-71	200	6	57·3,5	0,28	56	
	62-73	200	16	57·3,5	0,82	164	
39	73-72	110	8	57·3,5	0,3	33	$169/183 = \\ = 7,6$
	62-61	110	59	108·4	0,39	43	
	61-72	200	12	57·3	0,7	140	
	63-69	100	71	108·4	0,73	73	
40	69-74	100	37	76·3	0,6	60	$94/98 = \\ = 4,2$
	74-73	120	15	76·3	0,3	36	
	63-61	120	88	159·5	0,16	19	

	62-73	200	13	57.3	0.82	164	
	63-64	110	50	108.4	0.47	32	
	64-65	100	22	89.3	0.12	12	
41	65-70	100	14	70.3	0.3	30	99/98 =
	63-69	100	71	108.5	0.73	73	= 4,2
	69-70	210	72	76.3,5	0.12	25	
	69-70	210	12	76.3,5	0.12	25	
42	70-75	100	6	57.3,5	0.6	60	85/81 =
	69-74	100	37	89.3,5	0.6	60	= 4,7
	74-75	210	6	57.3,5	0.1	21	
	7-1	100	5	57.3	0.12	12	13
	8-2	60	7	57.3	0.26	16	18
	11-3	60	8	57.3,5	0.37	22	24
	12-4	60	7	47.3	0.26	16	18
	13-5	70	7	57.3	0.26	18	20
	15-6	80	4	57.3	0.1	8	9

19 Ўрта (юзори) босим газ үзүүрлөгүшүм жиравши чисебини ишлаб шаалыз. Ўрта босим газ үзүүрлөгүч ГРП, үзүүрлөгүч - кир үзвеш ишебинчи үзүүрлөхкөн, кийн заводы ва босим ја ишрик бир иштөө түйлөштөн иштөөмчөлөхөөрү үзүүлэдэг.

Үрта (юзори) босим газ үзүүрлөгүшүм трасасы ишүүкин үзүүрлөх ишрик бир иштөө түйлөштөн иштөөмчөлөхөөрү эзүүндоо үзүүлэхшөөнөөрөө керак ва үзүүр түүнч ёки үзүүлэхшөөнөөрөө македондоо ётүүзүүлэдэг.

Участковор номорланади, трасса со охирнада башлаб участковорын чисебий сарфлори анылакади ва газ охижилада гарынч иштөөмчөлөгүм чисебий сарфлорын ишлаб шаалылади.

Участковорынч хажуулсай үзүүлликтөрү ки ишодасыда анылакади ва ёзив шаалылади.

Газ мөнбас ГРС дат шаалыда ёки үзүүрлөх шүтласыда газнати босим үзүүрлөх бүлүүнч төмшүүрүүдө бөршиладе.

Үрткы босим жаңасынан төрмөзлөри үзүн аудиалор үзгешеңдөн күнтасда абсолют босим $P_{0x} = 3,2$ ата ($0,32$ МПа), түпнек төрмөзлөрдөң эссе оқирик ишемелүү оңдуга $P_x = 2,2$ ата ($0,22$ МПа) да төмөндей болынады.

Гидравлик чысадан уланни күнтасидан (ГРС) ёки үзөрли босим ГРП сидан олбай берилсөб, үзүндөшиң ифрага аралаш босим ишүүчүлүккөн параметрлери (квадрат босим ишүүчүлүккөн) аныкталынады.

$$d_{ur} = P_c - P_{0x} / l_x$$

Бүнде $l_x = 1,1 \cdot l_{xx}$ – уланни күнтаси ёки ГРС дан түпнек төрмөзлөрдөң оқирик күнтасига ёки ярни жалда төрмөздөң олжарышын үзгешең күнтасига киң бирлигиси нисекларда босим ишүүчүлүккөн орхын чысада ошынган газ ишүүчинин үзүүлүшү, км.

Часткаларда газинин чысадаи – соаттектүү d_{ur} аралаш күнтасидан сарғолорын ба (3-жасын) ишмелгөндей болынады

тормозниниң үар бир участкасын
үчүн диаметрі ва хадисеі болыссын шарттасын
анықлатады. Сұмра
охындағы абсолюттік
бөсем топшалады.

$$R_{ox_1} = \sqrt{P_{\delta_1}^e - L_{1-2} \cdot l_{x_{1-2}}}$$

$$\text{Буда } l_{x_{1-2}} = 1,1 \cdot l_{x_{K_{1-2}}}$$

Диң топшалан R_{ox_2} биринчи
участкашын охындағы бөсем
2-3 участка үчүн башталған
бөсем жисебілесады ва кейин-
шегиңиң шың ішсендөк топшаверады.

Халласынан газ тормозлауда
ГРС дан жаңалатын бүлек үлесті-
кін үчүн номограммадан диаметр
топшонда ини диаметрлік иши-
ни ұзғасынан участкога жаңа
кемдең диаметр тапшаш көрек.

Омирли нүктелес келдигендегі
бөсем дәстүлабын берилген ёки
тәсілдің үзіндігін Р_{ox} за
жахшынан ажын бүлесін көрек.
Жисебнің номиналор жисебінің
океансасынан ба үрткы (төзөркі)
бөсем газ үзбүрінен көрсеткіштің
равнек жисебінің исадбалына
ёздіб үзіншады.

Химическое установление	состав жидк сти м3/ состав	Диа- метр дл. - S мм	Участко вуды км	Башен заг нужна 1км	басни рб, ата	босни тоже- ши пора- метри й	Охир- ги нут- то баси- ши Рок МПА	Охир- ги нут- то баси- ши Рок МПА
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ассортимент

1-2	6777	243·4	0,2	0,22	3	0,65	2,97	
2-3	6375	243·4	0,25	0,275	2,97	0,6	2,94	
3-4	5704	243·4	0,31	0,341	2,94	0,5	2,91	
4-5	1374	219·4	0,18	0,198	2,91	0,1	2,9	
5-6	1320	159·4	0,26	0,286	2,90	0,45	2,87	
6-7	319	108·4	0,75	0,825	2,87	0,55	2,78	

2-14	402	108·4	0,44	0,484	2,97	0,35	2,94	
3-9	58	89·3	0,15	0,165	2,94	0,85	2,93	
5-10	48	89·3	0,17	0,187	2,9	0,02	2,89	
6-8	807	108·4	0,03	0,033	2,87	1,25	2,86	
4-11	4330	219·4	0,24	0,264	2,91	0,9	2,86	
11-12	2068	159·4	0,42	0,462	2,86	1	2,77	
11-13	2262	159·4	0,4	0,44	2,86	1,2	2,85	
12-15	1616	159·4	0,24	0,264	2,77	0,7	2,73	
12-16	452	108·4	0,03	0,033	2,77	0,45	2,76	
3-31	613	108·4	0,03	0,033	2,94	0,8	2,93	

Газ үзүүрлөри шахарийншиг ташын газ мар-
шалдларын чоксун нүчтэй үзүүр-
лөрийн ДАСТ 8732-78 (диаметри
 $d_7 = 45 \div 325$ мкм) ёки энхийн тохиолдсан
лангон түүрүүн чоксун ДАСТ
10705-80 ба ДАСТ 10704-76 (диаме-
три $d_7 = 10 \div 530$ мкм) бүрчига но-
йинча үзүүлэгээ.

Бу ер ости газ үзүүр-
лөрийншиг дэвэр үзүүлжилээри
3 мкм, ердөн ташалдагчидан
данаа 7 са 2 мкм дан наан
бүрчмаснын шарт . Ер ости
газ үзүүрлөрийншиг ётхижин
үзүүрүүншиг, язни үзүүр үстүүдөн
ер үзүүлэгээрийн бүрчиган масадра
0,8 м. Ер ости газ үзүүр-
лөрийншиг личинийн (эти кичик)
диаметри $d_m = 50$ мкм. Носёлкоодор
ба үзүүлэгээрийн аюул нутгийн
газ тогтолцооти үзүүлэгээрийн
босмын 0,3 МПа дан ортыг бүл-
маган хамаарда ДАСТ 18599-73
номжилсан газ үзүүрлөрийн
фроизаачин шүүхийн. Бүнгээ
газ үзүүрлөрийн фрактад ер ос-
тина ётхижин үзүүлэгээрийн
аюул

бөриллишими, замында ётпизилган
зувурлор үстидан то ер үзә-
сигаң бүйнен гүзүрмек 1 м
дан калып бүйнеллиши көркөк.

Биңең ишаридан үткацила-
диган бөслимлери 5000 таң дан
ашмаидиган газ зувурлари үчүн
ДАСТ 3262-75 сүб-газларки үтка-
цила жүйесімендеги газ зувур-
ларидан фрайдалашылады.

Асасија үскүннөөр.

Ер ости таңсынлови газ
зувурлардан инжавлик (затворлар)
беркиткішлар (ГБ), конденсат ін-
зувилар (КИ), нағордат (зувурлар)
нағолори (НН), нағордат пункт-
лары (НП) ба башта үскүннөөр
жүйеледи.

Газ зувурларинин айрым
участкодары ба истемелгилор-
ны беркитиш (яғни газини
тұжтатыш) үчүн үзүүлдерсе
(кранлар ба зағвимкалар) бері-
киткішлар үрнәтилады.

Радам ер ости паст
бөсли газ зувурларина газ
тұжтатушы

түзүннөөр.

сағарғыла шидравлик (затворын) беркитишілар үйрінілади.

Таң беркитиші түжеттесін үчүн шидравлик (затворы) беркитишін сұб үйрінілади. Шидравлик (затвор) беркитишінің тишиң тәннелідің газ құвурлаудың диаметринен ба усақдаш максимал босимдерде үзілдік үзілдік бапсарылады.

УГ-33 тишиң шидравлик беркитишілар босим 3 кПа газда ба $d_h = 150 \div 200$ мм диаметрде газ құвурлауда, УГ-30 тишиң шидравлик беркитишілар босим 4 кПа газда ба $d_h = 50 \div 150$ мм диаметрде газ құвурлауда үйрінілады.

Таң құвурлаудың төмір інде, траншеяларда інделори, ер астынан көңілдері, автомобилей інделори биек кесінігінде інделори одаттағы зерттеуде ошири. Ишү шидровда ошириған газ құвурлаудың үзілдіктерін нағордат үзілдік ба бутыншылықтың анилдаси үчүн шидровның бир үчи толығынша нағордат трубыласи үрнектеледі.

Демекін равнинда газ құвурлаудың изоляциясынан газ үзгерістенесін

назорат үзүүшүн ба „кубур-ер“
электр потенциалын үчүн бө-
рши үчүн назорат нүктила-
ру үзүүштүү үчүнди. Удар гар
доо и массифада үрнәтилади.
Газ кубурларинин эти паст нүз-
толорине конденсаторын (сүйрек-
ларын) иштүүн ба түзүүлүп
таслаш үчүн конденсатордун иш-
чилор УГ-5-63, катта нүзат-
дан үрнәтилади.

Көвөрмөр катта чын үзүүлүш
УГ-36, катта нүзатдан пайдалы-
ланын УГ-37, кичик нүзатдан
пайдалыланын УГ-38 түрдөли бүлүб,
удар конденсатор иштүү, гидро-
замбор, назорат нүктилери ба
бомбадаринин кубурлари ер сан-
жига үзүүлүшүнүү эзүүнү-
дан салысады. Бетон ёстмаздор
га үрнәтилади. Катта павёр-
дор үчүн УГ-39, кичикларын
үчүн жа УГ-40, түрдөли бетон
шешимелади. Ёстмазор
чүкин көтүүлүп ишле-
үүгүштүүдү.

Ер осми газ кубурорига
(круизор ба задвишилор)

беркимтшор үрнөмшиүү чүн газ
кудуктаридан физикологияди. Чыгар
диаметри $d_m = 80$ ми мөлөкчөлүк крат
тарки ёки диаметри $d_m = 50 \div 100$
ми ми задвичинолоркин үрнөмшиүү
чүн М1-1К-0,9, түрдөдүн кичик
дүйнөлөг күдүктөр ба диаметри
 $d_m = 800 \div 250$ ми ми задвичинолоркин
үрнөмшиүү чүн Г-1-ИИК-1,8 түрдөдүн
чүзүр түйүн түйтбүргөлөн
ёки Г-1-ИИК-1,8 түрдөдүн дүйнөлөг
күдүктөр иштаплади.

Үртә басын ер ости газ
кубурнаримин үзүнсүгө тик ке-
силек жасаси тармалыкчын чүлүннө
масофасы $250 \div 300$ м бүйнен участ-
каси чүн № 1:500 ба № 1:500
(100) масштабарда башарады.

Газ күбүрнаримин үзүнсүгө
тик кесилек жасаси газ кү-
бүрнаримин үзи бүйншөт ёшы-
ган күрүнүшүн тоевирлашади.
Газ күбүрнаримин үзүнсүгө тик
кесилек жасасидо:

- ер жасасынан дешиз салын-
га ишбатан балонд пасын;
- ер ости күбүрнаримин салын;
- автомобилдеги транвой ба

төмөр инжиниринг таң үзүүрчилгүй
бөлөг көсөнгөн тайланы,
шундуктук ер осми ба ер
устки ишиктори, үзүүлэлий,
повёрхийр, нааралт пүнктори
ба труболори, гидро затвор-
лар, конденсатор түмшүүчилор ба
бомбонор;

- заман (түүрээ) түүрүүсига шах-
туистори;
- үзүүр устуунд түүрээсийн делиг санжи-
га ишбатын баганд - паски;
- хандакийн үзүүрчилгүй (ер сур-
тидан хандак тогтолцоо бүр-
гын масада);
- газ үзүүрчилгүйн эндофор,
ударчийн диаметрийн, үзүү-
лэлий, ийн үүсига ёки
пикетийн болголчилори ний-
хүснэгтэй.

Диаметрийн 150 ми ба чадан
хүчин газ үзүүлэлийн үзүүлэс-
гийн тик көсөн тизмасидан
бор шижүй бөлөг тасварчилсан
ружсам этийдэй.

Газ үзүүлэлийн үзүүлэсига тик
көсөн тизмасини үзүүлийн (шижүй) на-
мнааси расидо берилсан.

МЕТОДИКА КИСМИ

Мавзу: Гүйгээрүүгөн шахар
шарказмын газ таалыкоти түзүл-
ларини таночишлатыши ба ир-
ки бино газ таалыкоти мав-
зусини јүүтишига иштерактыв
шетодчардан фронталаниши.

Вадын таалыкоти

1- босхыг тайёрлөв	- 5 мин
2- босхыг дөвлөт (гажирүү)	- 15 мин
3- босхыг амлаш	- 37 мин
4- босхыг шулжада (фриклиш)	- 20 мин
5- босхыг уюна вадыра	- 3 мин

Үзүүл нийдэг биржилдэг:

1. Бино ирки газ түүвүрчийн түзүллиши.
2. Бино ирки газ түүвиржийн хисоблаш.
3. Газ исихозлары.
4. Газ исихозларини јриягүй.
5. Газ ёшандагы шахулжаны атмосферага шаардлыши.

Ізуб материнашары:	Дарснинег анықлаштырылған маңсады.
<p>Газ тағыннаты адесшары. (Р.Айнабов 2003)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дарсшылдар. - Шорудатша материнашар. - Етимекік жекета - Дағртада, ружна, чохоздар. - Пиакатшар - Диафризме. 	<p>Шаңдағы бұз мәвзудың түра үз- лаштырылғандын сүті:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Газ құбұрнардың сипат үсушеарынан белады; - Газ тағыннаты тиғзимшары- ның сипати босшылорының фаруктасінде олады; - Газ тағыннаты тиғзимшарын жыспутташысы үзүншік белады; - Шаршылдарда шаматыладын газ құбұрнары, башқару бары- туологияның және үсукеңдеринен жыспутташыла қабын үзүншік; - Құбұрнарни жақшашынан ға- йындағы үсушеарынан белады; - Бінші шекі құбұрнардың көз- лаштыру олады. - Құбұрнардың пайдаланы- шылынан белады.

Инсерфрауд стратегиялар

- Күнделүк гурулмаларда иштеш - „түрлүү үйлесүү“ - „Инсерф“ стратегиясы, бир галактика иштеш, физикалык жана уйлабын чыгуулорин сабактар	- „Киастер“ - „Симплекс“ - „Плест“ - ЗССЕ - Мийәд түзүлүшү

Дарснин бөлүшүүлүк

Иштепчөөнөтөн бөлүшүлөөрүү	Негатив	Малаба	Иштепчөөнөтөн
<p>Иштепчөөнөтөн бөлүшүлөөрүү</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дарснин шаңсады, мавзусу си, күтүштөйтгөн натискалык ээлан чынады, зарур бирсе аяла түзүлүшлөөр күрткүй тирия чынамтоо якшешек болон үздүрүүчүү чыншишенин тағыяшылды. - Малабасиниң үйлесөн сүм таңабасарны, түрлүү үйинчиң таңищар чынады. - Чинук түгелгөндөн сүм таңабасарына разалиштүү ёки гон карточкаларын таңищар чынады, учарнинтүү дарсан ларина мөс хөгөд 1,2,3,4. разалиштүү сүм аялуу физикалык иштепчөөнөтөн гурулмаларин чынады. 	<p>Негатив</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дарснин шаңсады, мавзусу си, күтүштөйтгөн натискалык ээлан чынады, зарур бирсе аяла түзүлүшлөөр күрткүй тирия чынамтоо якшешек болон үздүрүүчүү чыншишенин тағыяшылды. - Малабасиниң үйлесөн сүм таңабасарны, түрлүү үйинчиң таңищар чынады. - Чинук түгелгөндөн сүм таңабасарына разалиштүү ёки гон карточкаларын таңищар чынады, учарнинтүү дарсан ларина мөс хөгөд 1,2,3,4. разалиштүү сүм аялуу физикалык иштепчөөнөтөн гурулмаларин чынады. 	<p>Малаба</p> <ul style="list-style-type: none"> - Малабасар педагогик бүрүүлүрүнүн төзөвөлөкчөөнүн белгөн болса радиодар. - Малабасар гурулмалардын бүрүүлүрүнүн сүмдөгөн атмосфера уз жаисарыни таңасыб. дарсга тайёр экономикини бийдүүшүшөдү. - Малабасар үйлекшөөнөтөн мавзунен дастрарында ёзушада, ўзларын үзүн анылыштырууларын мөңсөд ба натискалыктарын белгешашады. - Уз муроказаларынан бийдүүшүшөдү. 	<p>Иштепчөөнөтөн</p>

Түүнч - идей биномикалык

таз таңшыны.

Бириңи шиудай газ үзүүрлөрүниң
жисеблери "Газ хүнсашыга җаварыл-
мак үзүүлөлдөрү" ба ЖМЖ 2.04.08-96
дати күрсөттөлөлөргө анык үзүлгөн
хөндө газ үзүүлөлдөрүниң таңлад,
шарки көркөн иштөлөрдө идей -
лаштырыб ба газ үзүүрлөрү ске-
масының түзүб бүркөндөн кейин ба-
нарилайды. Схемалык түзүүнде түүнч -
идей конолоризмий сони, ошконла-
рниниң үзүүлөлдөрү, түүнчениң коно-
лорикениң шавтусудун, газ асбоб-
лори үрнөтүлдөлөн конолордодоң
жабо ба түтүн үзүүлөлдөр таң-
лашынан жүйелесмөлөн нанасын
ба дүрхөнлөлөр инебеттә анылады.
Газ түштөлөрү җаваттары 9 дан
аммалык биномикалык конолористи
үрнөтүлүшүнүү иштеп туу. Гээдээ ши-
лајидын сүб иситкүйнди эссе
җаваттары 5 дан аммалык би-
нарилорга үзүүледи.

Шарындар биномикалык диа-
метрлериниң таңласын жисеб - итебе
шиудай асб боршады, ЖМЖ
да рухсат этилген боссан

иіжолшес жүзорнда, яғни қовыл
ба бінде шамаға газ үзбүрнелердегі
40-60 м.м. суб үстүнші (400-600 Па)
ёки бінде шамаға газ үзбүрнелерін-
да 25-35 м.м. суб үстүнші (250-
350 Па) оның ұзатылған өсірса,
жисеблеміш ишін бир ёки бір
негізде участкаларда диаметрлеркі
каптасаштырылған бішан ұзінші
бапсалынады. Бұу жаңа жисеб ұзінші-
ёткен шаҳабда орталық ти үзбүр-
неде жисемшілдік газ асабында
газ иіжолшесінде басын иіжолшес-
шесін кептесіндерде.

Газ асабдарларында үрнәтишида
хоса жапсарыла 78мбар бе-
ріши керек, үрикі түрт кептер-
канды газ ёндірілік үзрішмасы
үрнәтиладыған ошкөсөншік ұзатыл-
ған 15 м³, үзүн кептерканды газ ёнді-
рілік үзрішмасы үрнәтиладыған
үзүн 12 м³ ба ишін кептерканды
газ ёндірілік үзрішмасы үзүн 8 м³
дан көм бірнешелеги шарт.

Одид үтпуды ғана салынған
газ суб ишткендегі үрнәтишида
хосақында жапсарылған ти кепи-
де 7,5 м³ бірнеше керек.

Дики үзүүдөлдөртэй нувдохийн бүр-
лашгын санитар хоногийн газ нув ис-
тийнхарчийн үргамжилсан руксам
түүчлийн . Күүрээ үзүүлсэн дагдсан
ошиб ютувши газ истийнхарч
ВТГ-18, КГИ-56, А-3 ба башалгарчийн
курсамийн шүүлжин.

Дээр хоногийн нонадондогтоо ик-
ки иштийнхарчийн газ ёндүүсийн
зүргүүлэгээ ПГ-2, икки хоногийн ба
чудал ортынх ноногийн нонадондор-
го түрүү иштийнхарчийн газ ён-
дүүсийн зүргүүлэгээ ПГ-4 үргамжил-
дэг . Газ иштийнх үзүүлжийн
диаметрлэгээ : газ газ ёндүүсийн
зүргүүлэгийн $D_{ш} = 15$ мм, газ нув ис-
тийнхарчийн $D_{ш} = 20$ мм.

Кэдүүр үзүүлэгийн газ ускуулодог-
го асосийнб, биномийн газ би-
лон тавьшилши скемийн түүшэд.
Схема үз навьатында яланхийн за-
ват шийдвэршилтийнхийн газ
зүүрчийн аксонометрик ске-
мийн чигилэдэг . Газ одийнши иштийн-
харчийн ёки бутусийн түжмийнб
үзүүлсэн үзүүлэгийн бинийн ба шорот-
логтоо киритшийн оидигдан

түк үзүүрлөрд нийтийн замга газ асбоблорын газ түүшүүрүү үзүүрлөг түүчиний ирэвээр дүржиний күзде түүшэдэг. Газлаштийн схемаидээ энэ үзүүлэг нийтийн замын хисобийн участниковардан башлаб, то таажинийн газ үзүүрүү бишнүү чухалын хүчмийнага бүрён оршиудаан ишамжлаб түүшэдэг. Тажинийн газ үзүүрлөдөн энэ үзүүлэг нийтийн замын бичнэдээгээ газ асбобидан башлаб гидравлик хисобот шийдвэрлэсэн башлайш.

Мисси методикин бүйнэгүйннэдээ иргөдөр орчмын участниковын газийн хисобийн сарфын асуултайш.

$Q_x = \sum K_{r,k} Q_{im}^n / Q_H^n \cdot 8760 \cdot N; \text{ м}^3/\text{сант бүдэг}$ $K_{r,k}$ - исадваа бүйнэгүйннэдээ ишмийн газ штегжилжсаны соатын бүрэг энэ бүйнэгүйннэдээ ишмийн максималын ногоорицентри; Q_{im} - бүрэг ишмийн ішм давхарында ишмийн сарфыннын мөдийн (нормаас), МДНХ/хисиэйн ішм (БДМТз 2.04.06-96 газ тажинийнти,

n - конадондо эмчилжмор саны;

N - хонадондор саны.

Бүрэг ишмийн конадондор узун $n=2$

Ихэвхийн ишмийн конадондор узун $n=3$

Үз көнами қонақолар үчүн н=5 үз қонақо
лардың сүб өнөөдөр таңбасынан
үчүн газдан фрагменттердің қонақолар
үчүн $K_{2,2}^{max}$ иштеги чиселдерди
(қонақоларда газ пистаси өнөөдөр сүб
исстүштүк мавпуд). Үз көнами үз ёки
бы макулдук диаметрлердің берилүү өнөөдөр
жогорулашып орталык салыштурум
бөсөм ишкеммешин аныкталып, мөн
жардам үзүнчелердөрдөн ишбапто ое-
готи үздеңдө бөсөм ишкеммешин чиселді

Таң пистаси үзүнчелердөн ани-
капашып баландылык көлемдө 2,2 м бей-
лиши лөзим, ошконада формология-
лык деңгээдөн 60 сурма бөлүмчүүлүк
көнами бүлүшүү шарт.

Таң пистаси портусанын орду
дөвөрүшүүсүнүү бишкек пистаси үзүнчелердөн
жогорулашып көлемдө 75 м күн бүлүшүү
көркөн. Сувалычадын ёгот дөвөрү
ошконадардо пистаси дөвөрдөн
изолдуулалык күзүү түтүшүү лөзим,
жохи дөвөр сувалыч, асбордатыр
ёки үзүнчелүү 3 м м күн асбест
шистини үстүндөн түнүкка үзүн-
чүүлүк көркөн.

Таң пистасын үзүнчелүүдө

дөвөр нэгдэн башлав бүхийн
жижигийн ба шимта гэмчлийн
хар тохиолдо 100 ми ба юури-
га хамгаа 800 ми ширб түри-
шии нерэн

Шимта дундажи шкафийн
шолццадынчаган ён дөвөрийн ш-
ки шебелжини ёсог залчжилж-
агаа хамгаа 150 ми масофра бү-
жигшии лозши.

Дундажи шкафийн иккүү, уг
бо түрт конфорктай пештасор-
га газ 20 ми десметрийн үз-
бурсаарда, дундажи шкафийн
иккүү конфорктай пештасорга ба
тагийнчарга десметрийн 15 ми ии үз-
бурсаарда кийтийнчадаа. Үзүүр пештас-
оры бургакийн ба сон н ёрдоми-
гор уланадаа.

Венгрия

Тәз	Үйлешкіш тақырыбы	Суроғын
1. Шабаш	1. Әдениң ишилді ту иінса үшін ишилди- нгі шомынан соғы.	1. Жолындағы
2. Идеал	2. Гөсін остиғін жаралып	2. Гәзесінен
3. Инерт	3. Хапшылық кептесінше	3. Озуватаның
4. Суннит	4. Жаралып ұзакта- руға бейін сипатта	4. Қорыншыл- лыш
5. Арабады		
6. Наст басшыны		
7. Үрткылға басшыны		
8. Кудык басшыны		

Сөзбейін

1. Қосын
2. Шаңырақ шеке
3. Газдағы тасуир
жемади.
4. Атмосфера, гидростатика,
гидродинамика, геофиз.
5. Түр

от (кем?, иши ?)
шарын (жандай? қанада)
фель (кеме иш
· бапсауда?)
тасаввур (отда үзі-
гай тасаввур үі-
зомаға?).
от (сипатташ)

**АТРОФ-МУХИТ
МУХОФАЗАСИ
КИСМИ**

Атмосфералын ириеселешими
аданы олшыда экология мұбдат.

Атмосфера қавосы ерші
үйраб алан газы - ұжылар
олшесардан биридей. Атмосфера
қавосы марғаның бир ұжыла
газдар бұлшыб, жорған асоси-
ки азан, оксиген (кислород),
карбонат анидерид, шуропен
(водород) аргон да барлық
инерт газдар таңкын әтады.
Молчукшамшарда қараланда, ер
үстидан қаво 1500-км гана
жөзорша қараб 157 трын мөннеге
тарғанған, ғылымда шартты
жерде хисобланады. Атмосфера
қавосинин асосий мәселе
демиз жасаудан 5 км оралыда
єтады. Ер атмосферасының
ұзундық озиреси 5 квадрат
кмнанан төрттеге.

Атмосфера қавосы үзін-
шиң искеуден нүржын үзидан
үткәнбі, салғанда. Атмосферада
бүйнешор пайдалы булады, үн-
да юнизді, жор бүнідегі
келеді, шамале косып булады.
Үз набатында, атмосфера

ерто наимин беради, төвүүн
үткөзгөдүр, хәйтдөли оксиген-
мөндөн жисебланады. У шадда
алмашынубын жаралыкка жөнүл-
бүлөн газлоркин табди үшнэдүй-
гөн кавза бүйүшүү, хайво-
ном дүйнэсүн ба одан орга-
низмидагы көрөнчөн иссүүмүк
алмашынубын ба башта фи-
зиологияның жаралыктарга јз
таксирини күрсөттөдү. Иш бө-
исдан калып атмосферада со-
дур бүлдүрдүн физик, пай-
вийн ба биологияк јзгарыши-
лар түрик организма, иш
түшнөдөн, инсон согзасына
јз таксирини күрсөттөнүүнүн
Ириосистема үзүүлүү атмос-
фера кавоси үзүүлдөн тар-
кыбий үзүүлдөн иборот;
азон - 78, 084 %, оксиген - 20, 947 %,
аргон - 0, 934 %, карбонаттук аниди-
рим - 0. 0314 %, иОН - 0, 0018 %, гид-
роген - 0. 00005 %, метан - 0, 0002 %,
сульфуртук анидирилт - одан 0,0001% тараа

Атмосфера кавосидали жар
бүр газ үзүүлүү көс сри-
зек ба кийүүк жусусламттарга

это бүйін, үшір табианды
назаре бүр үрін тұмы-
ши бісан аңғаның түрледі.

Исеккеттің, қола беред бор-
га позиворларға жағт басын
әтапшып атмосферада ғавасыны
хозир ассоциацияның инициалда;
табиі оныңар ға исесен
фразалығының моксусы - антропо-
гияның инициалары ғарасланытулады.

Антрапологияның инициалары
ассоциацияның - корпоративдегі
автомобілі, ғаво, темир іле,
сүб транспортлары гүлшанды
ға аңғаның, шұныңдең
турлықтары еңбекшілер инициа-
тивасы нағылдағы пайдо
бұлдырып зарарын мөдделер-
нің ғаво ғавасына тұмы-
шиң әдебатында содир бұлдағы.

Хозир фраз - тектік ритом-
лашып бүр давыда атмосфера
ғавасының ғавасының таборда
күнайында. Атмосфера
жарыс (стационар) инициаларынан
ралышына ғарасланып көшүнде
саноат күбінде инициал шүорубын
ға ғүлшанды

объекттар курса, транспорттары
бөситолары нұрады.

Мәдениеттің маңындаш, соралаш, күйіндең ба бөшкә түр шынын берілілордо 1 м³ үйлөнген 500-шік атрасындағы газ жүшады.

Сандам портупалары ба бөшкә жүйесіндең жиһиздеріндең ішкелор давомидо ташы мұхитта айналып борады, бир мұхитдан иккіншисінде үтіп мұхиттан, 99 т перегарат вакт үттіши білан үз - үзідан ішкелеб кемделі, табиаттың өнеркәсіп-бір қызыға ішкелеб үзделеді. Нұрса тапсовуспор мәдениеттің зерттеулеріндең бутын салғыра айналып мұхиттерінде 2500 тона шығоруда ішкелеб үзделеші жағында мазмұннандағы бор. Ходир от айналар, тәжіремдер жетто пішіншін каби исеки-бориендериндең исегерлерінде 99 т

Борчыл аның даңынан.

Сандам ныңда түркістан-
ған калта шақарлар һә
сандам марказдаринин атмос-
фера ұзасидан гана түтүн,
жүргүл һә түтүндер бази
бағыларда үйен күрлариниң тү-
сіб үйін, ер өзінде үзінде
бикәрши күрлариниң үстінде
іші берілаады.

Үзінде бикәрши күрлариниң
ер өзінде етариш міндерде
түшінсіледі, жәз қавбатыда, түркі
касаңшылардың, айырса болаларда
рекит касаңшының келтирил
шығрады.

Намис тоғылар үзгелділік
аерозеңдерге түманлар деңгелі.
Калта шақарларда атмосферада
ұзасы торнибенде гана шоу-
доринин көр-кіш бүйінші шақар
ки ободанда шығында, дарахтылар
ва үрлемелерин бүйіншінде, сандам
корхоналаринде калта үзелшіл
лары жаңа үзор шақар жү-
дудыда иштеп ашып базаңады.

Хавонин ганаң әки тү-
мениң бүйінші, иғлосланыш

ба үзүүн радиациясын төсүри шакар жүзүтүүни јзгартып барып, үзүүн жароратын сенчилештирады; үзүүн исбеттің наимини кашаитүүшиң үзүүн шүкүк. Шакардың үзүүн түшнөн босини үзүүн хавармидир, гүнкү түшнөн тошнолар маркибидан шакарлын шоджалор иксан органического кирказ, салбей тазасыр күрсөттөдө.

Ўзбекистон индустриологияның шарынада берган мазмунчайтарга үзбекистонда, Олмалик ба Фарғона шүйндердөн Навоїй ба Кўйғон шакарлари атмосфера павосичим шакарлын шоджалар белгөн ифрасложими бўйича энг ифрас павоми шакарлор жудудига кирлади. Ўзбекистон далиллар (стационар) шакарлардан откосферга павосира ташланадиган шизиндилар 1,3 мин ташнага етади. Жумладан, сурʼати анилдириги 538,8 мин² углеводород 427 мин, азот оксиди, 94,1 мин тоңна ба ҳамтук зарраголор 317,4 мин топшасы.

таккин этади. Ана шу за-
рарни мөддөлор асортатидан
Узбекистон шахарларида пасса-
милор 1.5 баробар кўпачиб,
бронхиал осло 20 франг орт-
ди. Годалор организмимиз
худжини касасини ярига ўорши
курашимиз нуи 25 франг па-
самб кемчаними нутратишади.

**ХАЁТ ФАОЛИЯТИ
ХАВФСИЗЛИГИ
ҚИСМИ**

Газ трубларини пайвандлаш
жараёнига меңнат - шудоразаси
қоидларини шебаб түзүш.

Машынанатында олб бори-
лаёткан иштимоюі үйсөтнүүнүн
асоси ішкеммелирдик бирى
шешавчынын меңнат жаро-
тиши Жишиламедан иборатдир.
Иисен меңнаты ба бу мең-
нат жараёнига үчин жаңыр-
сузчынын тағындаш үзүр дүр-
ташынан түтүвөр ішкем-
мелирдик бирى бүймөн
ложим. Меңнат оданнан
шакелдини ба иштимоюі ри-
вөлөлдини, мөддөсі байланып
яратыши асоси жисбекнаде.

Түзүүн тағында әтмиган мең-
нат килемарынчык иштимоюі
иштепектүүдөн ба шешавчи на-
моң толышыга олб кепади.

Менинг битиңдүй малана-
баси ишми шавзуусидан көпб
түзүб, меңнат шудоразаси үс-
лидик газ трубларини пайвандлаш
жараёнига меңнат шудоразаси
қоидларини шебаб түзүш-
ди түтүвөр үзүтүшнеди.

Камшукканаң соңасында газ түрлөдөарының бир-бүркін бүркін-түркін шилари бапсарылады.

Газ түрлөдөарының пайдалан-лаш шилари асосан зекінде пайдаландаш ба газ биен пайдаландаш түрлөдөарына бүйімді, жетағы зерттес биенде ёки көктакт пайдаландаш шилоры бапсарылады. Зекінде пайдалан-лаш шилоруда жетағы зекіндеодор шилатылады. Бүйінде асосан мөхіздең шундан ибораттың биенде зекінде пайдар-аудишина аюнда шидебер беріледі.

Зекінде биен пайдаланда УОНИ-13/55У, 03С-4 және биенде зекіндеодор шилатылады. Бұл зекіндеодорлық асосан хусусиет-коридон бири шундақи, дұл таржидің маржалдер түтіндеғі флюс шилан СВ-08ГС, СВ-08ГС, СВ-18ХГСА шаркалы жетағы стернін бүйімд, пайдаландағы ғозуда жогоры жарорат шарсаудағы көрінешінде

атмосфера жағасынан күтарилады. Ағар шишиларға ёна-
ма шабада, яғни жағасынан
жаралам тоғызын 0,5-1,2 м/сек
әтисшаса, нафас органикалық
органик тасымалып этил, иксон-
да пасын үзгәрткыш олб
кеудеңи шұттағанынан пусула-
ти білең тасымалып күрсаты-
ғы. Зарурдай қолорда күзді
ТЗС марказы үйде айттынан
ақнадан дұнамшық "Э" мар-
казы мағуста шын білең
бүр қолорда нафас олесін
органикалық дақалы маска іке
респираторлардан фойдаланылады.
Оғы білең меншік қаталори-
дан үзимоззатын ұзақ
ашақта оширилады.

Дистрі білең нағайланылған
курумасынан ишкі таңорадағы
силадар үзеніб, биріншісі,
кирүбін сипе, иккіншісі үи-
зулын сипе. Кирүбін силадарда-
ғы күзгасын асосан $U_4 \geq 220$ В
бүндей, кирүбін силадардағы
күзгасын $U_4 \leq 100$ В бүндей.

Күрүвчи симадар ахолижині, мис кабы размы шетас- лардан нұр симе, шустақ- нал издециши ұтказич- лардан фрідаланылади, бұнын диаметри әлемтегіндиң дия- метрия мис үзінде $D \geq 3$ мм, жүзүвчи симадар үчүн фрагат шустақнама издециши мис симадардан, ушлесін үзінде барға симадар үшсуз үзінде бұйын үзінде фрідаланылади.

Электр бисектір паівандын шимаридан Электр паверсиз- шига тікін риоя этини, рұксасиз, белгіланылған элек- тр үзіншілеридан фрідаланы- га рұксат берілешінди. Электроп ғаскеси пластмасса- ми ёки резинали үзінде бұрыншын, шимада паівандында шексус үзінде үзіншілер күйінде ишлеши тараб эттилади. Ішук ёнда түрдеги бұйыларни шига күйінде жар үзінде паівандын шимарини бапса- рышында үзіншінде ғавашынде

шлангим газнижобардан фре-
даласын тавай өтмелди.

Транспорты востоктаринин
мойын, ишиштаринин ишиши
түйлө бүштесиб, жабын таси-
малари биелүү тозалаб жөнб,
жарораты $250-300^{\circ}\text{C}$ аттарурида
бүштөн пардонат аттарурида
газ шароштида күрүштеше-
дан келин пайвандлашып
руксам берилди.

Электр биелүү пайвандлаш-
да сүрүү кийинши, максус этилор
полотнодан чиг түрдүштеш
зондардан фреидаласын талаб
этмелди. Етилорчукто ба
 $V=5 \text{ м/сек}$ шаласа шароштида
жарорида, оңын заводда шланг-
га руксам берилди.

Газ биелүү пайвандлашы
йишик сирратида жетен,
пропан, ацетилен газиридан
фреидаласынди. Асосан иссаңын
юздорчукто талаб жетиштеш
жолорда ацетилен газидан
фреидаласынди. Бүштөн биелүү
бүркешкө ёкин исорташы

ис гази үзсін бұлшыла
даршы кислород гаидан
фрайдаланылады. Аудемис газини
парбиддан оның балсаңынб,
бұлшын үзүн маңсұс аппарат-
дан фрайдаланылады. Бұу аппа-
ратдан хавғырз фрайдаланы
маңсадын саудавын кептесінде
жүйеленеді. Ағар иң кептес
мекіншін иштесе, аппарат-
дан фрайдаланы таңыланаады.

Карбидни сүйнік аппаратта
сөншінде маңсұс пәннәрден
идешіндең фрайдаланылады. Бұны
ашапта ошыннан олдиң
аппаратта бирнегіндең шектесінде
кор, дөңдөг қыстымалоры
герметикалық саудасын бүлінде
төкшішіндегі жаңынан
аудемис газынан
мендердің анықтарынан
білесе олнады. Шектесінде
шектесе үзілубын
ба кислород
юзоры босим
шиловы ишінде
киртесін үзүн,

Аудемис аппарат
балонлары
жысында
жатырған

бүләркин меканик зарбадан, ис-
сүздан, үзүүн куридан салсан
зарур. Бөсүүн чинкин бу ишишор
ортышидан ёртмич -
портыб көпчиши мүлкүү.
Таң бешин паівандын
куришаларыда ба киңород
баломнарында шаксус редуктор-
лар бүлүшүш, шарт. Редуктор-
лор комплексидөн түздөр бө-
силеки курсатувчи монолиттүр-
лор бүлүшүш көрк. Таң
баломнарын очук аванс шаро-
итидан калында 5 м, киңор-
чи иситиш куришаларыдан
1,5 м масофрада түрүшү көрк.
Таң баломнарын түйиндүү
төмөнкүлөрдө ёткизүүгөн ҳаада
коркона күзүүдүнде, шаксус иси-
нүзлөнгөн транспорт востана-
лашында тик үчелет жоламда узун-
ролу масофрага ташшыга
жүксөт берилады. Нийине
гөзүүдөн чаржын түйүнчүлүк-
лары берилүүшүн, үзүндөн
шаккашыб үтүүшүн көздө
бүлүшүш ташшындашын
көрк.

Иш тұлғаландаң пейін
кислород башқаларидан редук-
торлар бұйшатып олиниші,
газ шемалори үрдіс жа-
тидаң ішіндегі үйлішіші,
апараттың шағалы ортасы
жоғалы парбидтер әзтіектен үшінб
олың үйлішіші, субвалваси
тұжынған жағада жиілік жай-
ғаб үйлішін жағада, барға
нарсаориң нағорам остига
бұядыған, олдидаң белгішмекін
жойға беркітіп үйлішіші
көзак.

Пәннандаш шемалордо шемов-
шілор үчүн № 11-89-80 -
"Сандам корюккашаринин боли
репасы. Лайлашам мезірлері"
та биңдан шемалор салынтар-
машінің хоналор биңдан та-
машінің заңнур. Ишшілор
шілес тұлғасы биңдан жөні-
ніши хоналордо жөнінб, ша-
нисі хоналордо күшіндегі оши-
лорига шикесінде әзаттішіші
көзак. Бұлдан ташуары
Узбекистон Республикасының мез-
жам поджеси XII- бөбіде

күрсәтмеганиңек, шишиар үшін
бағыттаға шишик сұбари, исалу
тәйор, зарурлік ұланорда сүт
ва сүт махсусаттары білдін
бенде таземелешілері таш-
кинде зерттесін көрді.

Таң белгін нақылданған ши-
шикарида ёңзін хавфсиз ши-
шилабори түрде басаған ши-
ши көрді. Үгүйе мұвборың, көрбо-
нат анықтады, қаво-күниси-
кинёвнің үт үгүйе бояшта-
лашы белгін таземелешін
хавфсиз шиши шиши
білдін көрді. Нормалаш хавф-
сиз шиши үшінде үздін-
ласаң талабардан
біреу нағорамаң үзедірішас-
шык, ұланвере, махсус рұх-
сатжомасы бірнеге күнисор-
ниң газ белгін нақылдан-
лаш шиши рұхсат беріл-
масын. Шиканы борига
хар үт айғын үсеркіш ін-
рүхсатжомардан үткәзіб
турғыш көрді. Жылород ба-
ложарынан таземелеші
шашы

бүләарын төмөнкүлөнөдө.

Мөлөрдің иш шаралытының
жарашыда ГОСТ 12.1.005-81 тараб-
хары ассоциа метеорологик
курсаткыштарынан
зарур бүләаде. Материялардың
пайдаланыши жағалады да 18°C
дан паст да 22°C даң
төзүри бүләасиши иозин.
Нисбеттің калыңкы 60-40% бүлә-
ши зарур. Жабо жағанаты-
мының төзүши 0,2-0,3 м/с бүлә-
ши зарур, жар үандай ма-
ралында да 0,5 м/с даң
ашасиши иозин.

Хүлес оңынан да үлкен
аиттеш шүлгүнкөн газ түр-
балаарын пайдаланыши жаға-
жында мездем шүлгөразасы
жандары да үлкен айтке-
шенидек таскын жиңис,
шүрүп ерде шылайттак иши-
лор созыши салланаде
жамда бактың жосиса
руй берилсе.

ИКТИСОДИЙ КИСМИ

Иұтисодій қиси

Динамика лаңгаса ишкесінде
иұтисодій қисиши баптағын
тәндастырудың иұтисодій фиксирую-
щи шұтассандастырылғанда шұралы-
шының қисобланады.

Егер шұтакассисінде иұтисодій
қисобланып жарығында баптағын
тәндеңдік лаңгаса ишкесінде конструк-
тив еншіларының қосынды қисиши,
тәндастынан исисоз ба земенет-
тарымын иұтисодій самарағын
варианттарының асасларын қарында-
сайып малжамста оған бұлалы-
дар иұтисодіёттегі шұтакасси-
лайдынан, иұтисодіёттегінде ма-
салаларының төз пәнде этина
уағыдан және шағындықтары
тәнниште үргендеридар.

Гәрім тәжірибелерде мизгиларының
қуршылықтың үрдістарында ишкесінде
варианттарының иұтисодій болғанды-
бынан, схема қисобланып, гәрім тәжірибелерде
мизгиларының құраларынан шын-
тасын үзүн және күтіларынан не-
гелизмдерине тәндейді.

Гәрім тәжірибелерде мизгиларының
қуршылықтың үрдістарында ишкесінде

үчөнлөрдің ба конструкицияның
тәсілдерінің газ тағамноты ми-
нистерліктиң күбүрларының диаме-
терларында ба тағамнотың гидро-
геологияның шартынан жаңада ре-
льфикация бойынша көнде оңай
борылады.

Аял құбүрнің диаметри 150
мм болса, құддуктың репсадасы
үчөнлөрдің ұзатылышы 1 м, энш
 $d_{\text{н}} + 0,4 \text{ м}$ ның таңкынан ұзатылады.

Бұл № - 2.03.02-97 га асосан газ
тағамноты миңнелердің үшін
жасауда ба құбүрларының ди-
аметрии жаңада ишшабынан үзіл-
ған жасауда үрнәтілады, қу-
дуктар орасидасы масофра құ-
бүрларының диаметрига әдем бол-
ылады. Аял құбүрларының диа-
метри 150мм болса, құддуктар
орасидасы масофра 35мм дан үр-
нәтілады. Құбүрнің диаметри
кемтепеңдегендегі сағы құддуктар
орасидасы масофра әдем ортада
борылады. Шундай үшін, дешен
жөнжасынан үшбұрыштың үшін
үзін қүштедес құддуктардың ба-
уарның мөттапы қылмыс

механизмларни топшаш. Бүгүншүк шакки - юмшык. Конструуция төмөр бетон, күдүүнүүн бүйүк чысмаларынан көттөшүү 700 мкм, шеги чысмаларынан көттөшүү 1000 мкм жана дардары озирүүши - 0,5 т.

Маштапас үзүүвчи механизмдерди марнааси ГГТЗ-80 транспортига ўрнагатынган „Оема крон“ док күтпүрүвлөнүүши 0,5-1,5 т. Крон юкки күтпүрүши баландыши 1,7 м. Кронкинин эн ючори радиуси 33 м. Объект системалари ба техник иштисодий күрсакчилордын чысбөн ишләрни дөйөм борчалады.

Иш түри системалари тармоғынан газ тавшыноти таңыларынын күрүүши исаралеңдөнгөн ажыраада ишләрдүүчүн түзүлдөнгөн. Объект системаси иш түри системалари асосида түзүлдөнгөн.

Локал система

Күрүүши ишләрди үчүн 2014 йыл + инвалидлардын күрүүши системалоридан ишкөндерлөрдүүн көрбүйнгө түзүлдөнгөн.

Система үйнелами - 28, 464 552
миллион сўн.

Иш ҳади үйнелами - 2, 885 031
миллион сўн.

T/ P	Асос импор- тниги нолари	Число бир- лини	Иш хам- ши бо иш- дори	Биринчи үйнелами		Четвёртый үйнелами, сўн			
				Компа- ния асосий иши хади	Машин- на тик кобатор иши хади	Иса- ши хади	Асосий иши хади	иши хено- батор ишики ни тоб	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1 128	Механизм дор ёрдом нига ер ки ишилами рекасаси	1000 m^2	6,65	12375 —	12375 400	866 25	—	86625 28000

		Бюджет бюджетом		Бюджет бюджетом	
No t/p	Номер распоряж.	Бюджет номинальный до изысканий	Номер распоряж.	Бюджет номинальный до изысканий	Номер распоряж.
1	2	3	4	5	6
1	1-1128	Израсходовано в 1000 руб 8.2	12 975	12 975	10 6395
2	1-1134	Израсходовано в 1000 руб 86	56 750	53 759	48 805
3	88-319	Израсходовано в 1000 руб 3	92 50	47 50	48 6500
4	78-489	Израсходовано в 1000 руб 9 = 108 руб	320	23 75	10 50
-	130-166	Израсходовано в 1000 руб	320	55 11	17 63
5	78-490	Израсходовано в 1000 руб 9 = 108 руб	12 80	3 000	1 125
-	130-167	Израсходовано в 1000 руб	12 80	6 625	-
6	78-491	Израсходовано в 1000 руб 9 = 159 руб	13 20	30 75	12 00
-	130-167	Израсходовано в 1000 руб	13 20	12 50	4 75
7	78-492	Израсходовано в 1000 руб 9 = 219 руб	420	34 25	13 00

№	Носок	Материал	Бумажные		Картонные		Источник
			Цена	Кол-во	Цена	Кол-во	
- 130-168	Носки	Бумага бумага	17.00	420	11356	-	Изготовлено из картона и бумаги цена 7061
8 78-493	Носки	Бумага бумага г = 273000 единица	7.00	760	3450	1325	2622 000
- 130-169	Носки	Бумага	7.00	760	1400	550	1064000 418000
11 75-109	Заготовка бумага	г = 80000 единица	7.00	2	54250	34750	109500 32000
130-646	Носки	бумага	7.00	2	16000	3250	69500 6500
75-110	Заготовка бумага	г = 100000 единица	9040	5	56750	37250	283750 92500
130-646	Носки	бумага	7.00	5	58300	11725	186250 58625
130-647	Носки	бумага	7.00	5	60000	-	300 000
75-111	Заготовка бумага	г = 150000 единица	9040	4	61500	42500	246000 85000
130-647	Носки	бумага	7.00	4	90000	-	360000
75-112	Заготовка бумага	г = 200000 единица	9040	2	69750	44000	139500 13500
130-648	Носки	бумага	7.00	2	23000	127000	46000 254000

№	Асөс	Баласарын жекелесі	Баласарын жекелесінен		Үйгүлүмдік жекелесінен		Маңызды жекелесінен
			Көмеги жекелесінен	Көмеги жекелесінен	Көмеги жекелесінен	Көмеги жекелесінен	
1	2	3	4	5	6	7	8
15	75-113	Загбенеканы жекелесі $g = 250 \text{ кН/м}$	gана	3	75250	49250	225750
	-	130-648	Мархан	gана	3	208400	-
17	24-232	Салынчук жекелесінен $g = 8.9 \text{ кН/м}$	gана	1	113000	13000	113000
18	24-233	Салынчук жекелесінен $g = 10.8 \text{ кН/м}$	gана	2	130750	175500	261500
19	24-232	Салынчук жекелесінен $g = 15.9 \text{ кН/м}$	gана	4	148250	21750	593000
20	24-235	Салынчук жекелесінен $g = 219.4 \text{ кН/м}$	gана	4	188500	26500	59000
21	24-236	Салынчук жекелесінен $g = 273 \text{ кН/м}$	gана	4	275000	35250	754000
23	26-279	Салынчук жекелесінен $g = 273 \text{ кН/м}$	100 м ²	69,4	216250	7175	12845
24	1-256	Траншеялык жекелесі	100 м ²	58	64500	64500	3741
		бояза жекелесінен бізнес мәмандар			745	745	79214
							15572860
							4643985

Обработка

Сырьё

T/ %	Источник ресурсов	Использование ресурсов производства	Использование ресурсов производства предприятия		10^3 кг/год
			Технология использования ресурсов	Использование ресурсов производства предприятия	
1	Источник ресурсов	13482395	—	13482395	2421000 10912169 26230
2	Источник ресурсов	29389750	—	29389750	13226850 6397195
3	Технология использования	36345600	36345600	36345600	7927752 15647858 17289373 26230

**ФОЙДАЛАНИЛГАН
АДАБИЁТЛАР
РЎЙХАТИ**

Роидаланинин агадиётлор

1. И. А. Каримовнин Узбекистон Республикаси конституциясининг 20 йилниндан башланган таатномали маросимидаги мағлұзасының үргазине бірінші жаңуб көрлемене, „Ұкытуды“ наширеттімбас шығарғанда үшін. Ташкент 2013
2. И. А. Каримов. жақсан мемлекеттік шығармада үшін бартаудағы этикеттердегі үйректерге бағынады!
- И. А. Каримов. - РК: Узбекистон, 2009.-56 б
3. 2014 ішінде жағори үсінін курзаттори билен риволюционер, барға шабынуд ылғаншылардың сағарбадағы этикеттері, үзінші облаган психокомплекттердің статистикасынан шығындағы дағындықтардың ішін. Узбекистон Республикаси Президенті Ислам Каримовнин мемлекеттік шығармада 2013 йылда шығарғанда - шығармада риволюционтердің жекелегінде 2014 ішінде мүнисаломовнан шығармадағы дастурнанғы этикеттердің үстүнваже жағдайдағы башланған Вазирлердің мактабасынан шығармадағы мағлұзасы // Назар сүзі,

2014 жыл 18 науар № 13 (5943). 11

4. Н. А. Наримов. Юксак магнавиет-
еншинас нұр. Н. Наримов - ғұл:
"Магнавиет" 2008 - 176 бет.
5. А. Н. Ионин. Газоснабжение. М.:
"Строиздат", 1989 - 413 стр.
6. Қ. М. Қ 2. 04. 08-96 Газ тасымалоти.
М.: "Даиржитектүркшілдүү" Үз.
Р. 1996 - 64 бет.
- 7 Қ 2. 01. 01-94 Изделий ға
оригинальной геологик макушем-
лар. ғұл "Даиржитектүркшілдүү"
Үз. Р. 1996 - 64 бет
8. Р. Айнамов, С. Бобаев, Т. Алибеков
Газ тасымалоти. Үзбүл нұсқасы. ғұл:
Абу Али ибн Сино ғалыпташылдағы
тиббеттің нағыршыты 2003 - 176 бет
9. Ғ. Даодашұраев, С. Абдурахманов.
Касб тасымалы бакалавр диплом
жоисасын тәжірделіп бүлінген
методик үздеуден. Напланан.
Нап. ғұл. 2009 - 20 бет
10. А. Атамов. Газ тасымалоти асос-
лары француз тапарыба шам-
шындарының үткелеси үчүн ус-
кубесі көрсетиле Напланан
Нап. ғұл., 2012 - 50 бет
11. Н. Рахимова, А. Атамов, Т. Турсунов

- Мөннамини шукдораذا үзүүлүү. Ый.:
 "Узбекистон" 2003 - 216 бет
12. Р.Х. Кашимова. Күрүүшүүн соңасындағы шипаб шүйерини норконалаюры өтөмөсфөрдө, Ый.:
 "Узбекистон" 2001 - 95 бет
13. Ходиев. Г., Ганиев А. Муста-
 жиб үзүүл фракциянын раси-
 кис эмчиүүнүн үсүүлөри өтөмөс-
 фөрдө. Ташкент 2010-жыл 87 б.
14. Ходиев Г.Ю. Оңшиг изтиесдин та-
 манын тизенин үзүүт заманавий
 үзүүл агадайттар өзүтүшүү: эми
 стандарт тарабадары, түзүлүшүү,
 мазмунуү. Ташкент 2005-жыл 167 б
15. Ходиев Г., Гекмурадов А., Ганиев А.,
 Мустафауллов Ш., Кашимова Р.,
 Эрланева Р. Муваффакияттын иш-
 изданы расшинаитирүүнүн ишүү
 өтөмөсфөрдө: оңшиг тарабадары
 Ташкент 2010-жыл 86 б
16. Ш.А. Ширинбасов. М.Г. Сарын Ат-
 яроваффикитини шукдораذا үзүүлүү
 2003 - 197 бет
17. Ш.А. Ширинбасов Аттоф шүрүптүнү-
 дүүдө өткөн сабоулар: тарабадар шүссә-
 салоры үчүн экономиканың сабоулор. 7. 2002
18. www.ziyou.net.ua.